

ΛΕΙΨΩΝΑΡΙΟΝ

«...ἡμεῖς δὲ τῆ προσευχῆ καὶ τῆ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτέρησωμεν» (Πράξ στ' 4).

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΔΑΧΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΦΥΛΛΟ 21

ΕΤΟΣ Δ' • 2005
ΙΟΥΝΙΟΣ
ΙΟΥΛΙΟΣ

Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Παναγ. Καραγιάννη, Θεολόγου

Μετά την Ἀνάστασή του ὁ Χριστός καὶ ἐπὶ σαράντα μέρες ἐμφανιζόταν ἐπανειλημμένα στοὺς μαθητές του -κι' ὄχι μόνο στοὺς δώδεκα- γιὰ νὰ στερεώσῃ τὴν πίστη τους, νὰ τοὺς καταστήσῃ μάρτυρες τῆς Ἀνάστασής του καὶ νὰ τοὺς ἀποκαλύψῃ τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τὴν τεσσαρακοστὴ μέρα μπροστὰ στὰ μάτια τῶν μαθητῶν του, σύμφωνα μὲ τὴν Εὐαγγελικὴ διήγηση, ἀφοῦ ἔδωκε σ' αὐτοὺς τὶς τελευταῖες ὁδηγίες καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ τοὺς στείλῃ τὸν Παράκλητο, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»... «ἐξήγαγε αὐτοὺς ἔξω ἕως τὴν Βηθανίαν καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης».

Ποιὰ εἶναι ὁμως ἡ πηγὴ τῆς μεγάλης χαρᾶς τῆς γιορτῆς τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας; Γιὰ τοὺς μαθητές του ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦταν ἡμέρα χωρισμοῦ, ἄρα λύπης. Ὁ Χριστὸς φαίνεται σὰν νὰ φεύγει καὶ τοὺς ἀφήνει μόνους. Μπροστὰ τοὺς βρίσκεται τώρα ὁ πολὺ μακρὺς δρόμος τοῦ κηρύγματος, τῶν διωγμῶν, τοῦ πόνου καὶ τοῦ μαρτυρίου. Ὁ ὕμνογράφος τοὺς παρουσιάζει νὰ παρακαλοῦν τὸν Κύριο θρηνώντας· «μὴ ἐάσης ἡμᾶς ὀρφανούς». Τὸν παρακαλοῦν νὰ μὴν τοὺς ἀφήσῃ ὀρφανούς γιὰτὶ φαίνεται πὼς ἔφτασε στὸ τέλος ἡ χαρὰ τῆς ἐπίγειας καὶ καθημερινῆς συντροφιάς μαζί του. Καὶ ὁμως ἀναχωροῦν ἀπὸ τὸν τόπο τῆς Ἀναλήψεως μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς, δὲν ἀναχώρησε ὁμως ἀπὸ τὸν κόσμον, ὅπως διαβεβαιώνει ὁ ἴδιος «μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ἐδῶ βρίσκε-

Πέτρος καὶ Παῦλος, οἱ Πρωτοκορυφαῖοι ἅγιοι Ἀπόστολοι. Τὸν τίτλο τοῦ πρωτοκορυφαίου τοὺς τὸν ἔδωσε ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζοντας τὴν προσφορά τους, ὄχι στὴν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ στὴν ἄσκηση τῆς διακονίας. «ὅτι καθ' ὑπερβολὴν» μᾶς ἔδειξαν τὸ δρόμον τῆς θυσίας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσφοράς. Τηρώντας τὸ «ὅς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος», μπορούσαν κατόπιν νὰ λένε στοὺς χριστιανούς «ἡ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ». Ἡ γνησιότητα τῆς θέσης καὶ τοῦ ἔργου μας ἐπιβεβαιώνεται πάντα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία· ὁ Κύριος κρίνει τὸ ἔργο μας, καὶ ὁ λαὸς μᾶς τοποθετεῖ στὴ συνείδησή του, εἴτε στὴν κορυφὴ, εἴτε παρακάτω. Βέβαια δὲν ἐπιλέγουμε ἐξαρχῆς τὴ θέσιν μας. Ἐπιλέγουμε μόνο τὸ δρόμον, τὴν πορεία ποὺ θὰ ἀκολουθήσουμε καὶ τὸ τέλος της. Γι' αὐτὸ κι' ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς συμβουλεύει νὰ βαδίζουμε «μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰῶνια».

ταὶ ἡ χαρὰ τῆς πίστεως, στὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν στὶς συνάξεις μας, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ὑποσχέθηκε, «οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν».

..... Συνέχεια στὴ σελ. 5

ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΙΣ

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

«Ἐπειτα ἀνιστάμεθα κοινῇ πάντες καὶ εὐχὰς πέμπομεν»

(Ἐπειτα σηκωνόμαστε μὲ μιᾶς ὄλοι ἐπάνω καὶ προσευχόμαστε)

Ε ἅγιος Ἰουστίνος μᾶς δίνει πάλι τὸ διάγραμμα τῆς ἀρχαίας Λειτουργίας, πὺ εἶναι τὸ ἴδιο μέχρι σήμερα. Ὑστερ' ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, πὺ ἡ θέση του εἶναι ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν θεόπνευστων Γραφῶν (Εὐαγγελικὸν καὶ Ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα), σὰν προέκταση καὶ ἐρμηνεία τῶν Γραφῶν, καὶ ὅχι καθὼς ἔγινε κακῆ συνήθεια, στὴν ὥρα τοῦ Κοινωνικοῦ, γίνεται ἡ Ἐκτενὴς Ἰκεσία. Ἰκεσία θὰ πεί δέηση καὶ παράκληση στὸ Θεό, καὶ λέγεται ἐκτενὴς, δηλαδὴ μεγάλη, ὅχι τόσο γιατί τραβάει πολὺ σὲ

μάκρος, ὅσο γιατί εἶναι μιὰ θερμὴ, ἐπίμονη καὶ ἀγωνιστικὴ θὰ λέγαμε δέηση πρὸς τὸ Θεό γιὰ ὅλους τοὺς πιστοὺς, ὅχι μόνο τοὺς “ζῶντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς κεκοιμημένους”. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός τὴ νύχτα πὺ τὸν συνέλαβαν “ἐκτενέστερον προσήχεται”: ὅχι σὲ μάκρος καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα, ἀλλὰ “γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ”. Τόσο πὺ ὁ ἰδρώτας του νὰ πέφτει στὴ γῆ σὰν σταλαγματιᾶς ἀπὸ αἶμα. Ἐκτενὴς λοιπὸν Ἰκεσία στὴ Θεία Λειτουργία εἶναι ἡ θερμὴ δέηση, πὺ γίνεται ἀπὸ τὴν ἱερὴ σὺναξη, μετὰ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.

Ἡ Ἐκτενὴς Ἰκεσία εἶναι μιὰ λιτανεία, μιὰ δέηση δηλαδὴ ἀπ' ὅλη τὴ σὺναξη γιὰ ὅλη τὴν Ἐκκλησία. Γνώρισμα τῆς λιτανείας εἶναι τὸ “Κύριε ἐλέησον”, πὺ καὶ τώρα στὶς δεήσεις τοῦ λειτουργοῦ ὅλος ὁ λαὸς ἀποκρίνεται τρεῖς φορές σὲ κάθε δέηση. Ὁ ἅγιος Ἰουστίνος, ὅταν γράφει γιὰ τὸν κάθε νεοφώτιστο, πὺ μετὰ τὸ βάπτισμα τὸν ἔφεραν στὴ σὺναξη, ἀναφέρεται πάλι στὴν Ἐκτενὴ Ἰκεσία: τὸν φέρνουμε, λέει, ἐκεῖ πὺ εἶναι συναγμένοι οἱ ἀδελφοί, “κοινὰς εὐχὰς ποιησόμενοι ὑπὲρ τε ἑαυτῶν καὶ τοῦ φωτισθέντος καὶ ἄλλων πανταχοῦ πάντων εὐτόνως”. Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ Ἐκτενὴς Ἰκεσία, ἡ δέηση πὺ κάνει ἡ Ἐκκλησία στὴ Θεία Λειτουργία “ὑπὲρ πανταχοῦ πάντων εὐτόνως”, μὲ θερμὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλους παντοῦ ὅπου βρίσκονται. Λέει δὲ ἀκόμα καὶ τὸ σκοπὸ, γιὰ τὸν ὅποιο γίνεται ἡ δέηση: “ὅπως καταξιωθῶμεν τὰ ἀληθῆ μαθόντες καὶ δι' ἔργων ἀγαθοῦ πολιτευταὶ καὶ φύλακες τῶν ἐντεταλμένων εὐρεθῆναι, ὅπως τὴν αἰώνιον

π. Δημητρίου Χαρισίου

σωτηρίαν σωθῶμεν”, δηλαδὴ νὰ ἀξιωθοῦμε, ἀφοῦ μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ κήρυγμα μάθαμε τὴν ἀλήθεια, καὶ μὲ ἔργα νὰ ἐφαρμόσουμε πιστὰ καὶ νὰ φυλάξουμε τὶς θεῖες ἐντολές καὶ νὰ βροῦμε ἔτσι τὴ σωτηρία.

Ἡ Ἐκτενὴς Ἰκεσία ἀρχίζει μὲ ἓνα πολὺ μεγαλόπρεπο λειτουργικὸ τρόπο: “Εἶπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν, εἶπωμεν”. Καὶ ὅλη ἡ σὺναξη σὲ μιὰ διπλὴ ἐπίκληση ζητᾶει τὸ ἔλεος τοῦ παντοκράτορα Θεοῦ, πὺ εἶναι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας, ὁ Θεὸς μὲ τὴ μεγάλη ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο. “Ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον” λέει ὁ λειτουργὸς, μὲ τὸ τριπλὸ “Κύριε ἐλέησον” ἀποκρίνεται ὁ λαὸς, κι' ἐμεῖς γεμάτοι κατάνυξη μέσα στὴν πνευματικὴ ὁμορφία τῆς ὀρθόδοξης λατρείας, θυμούμαστε τὰ λόγια τοῦ ἀγίου Βασιλείου σὲ μιὰ ὁμιλία του: “ὦ τῆς ἐμμελοῦς μετανοίας!”. Γιὰ τὴν ἔκφραση καὶ δέηση μετάνοιας εἶναι τὸ “Κύριε ἐλέησον”. Ἀκολουθοῦν ὕστερα μὲ τὴ σειρά οἱ δεήσεις: γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξους χριστιανούς, γιὰ τὸν ἐπίσκοπο καὶ ὅλη τὴν ἱερατικὴ ἀδελφότητα, γιὰ ὅλους πὺ κατοικοῦν καὶ παρεπηδημοῦν στὴν πόλη καὶ στὴν ἐνορία, γιὰ τοὺς ἐπιτρόπους καὶ τοὺς συνδρομητὲς τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τοὺς ἀείμνηστους κτήτορες τοῦ ναοῦ καὶ ὅλους τοὺς “κεκοιμημένους” καὶ τέλος γιὰ ὅσους ἐργάζονται στὸ ναό, καὶ γιὰ τὸν “περιστώτα” λαό.

Σὲ μιὰ εὐχὴ τῆς Πεντηκοστῆς, πὺ ἀκούσθηκε πρόσφατα, ὅταν ὁ ἱερέας εὐχεται γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν “κεκοιμημένων”, μέσα στὰ ἄλλα λέει: “καὶ κατάταξον τὰ πνεύματα αὐτῶν καὶ τὰ ὀνόματα ἐν βίβλω ζωῆς”.

ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ

Κωδικὸς ἐντύπου: 6510

Διευθυντής
ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
π. Χρήστος Ζαχαράκης
Ζήσης Μπέλλος
Παναγιώτης Καραγιάννης
Παναγιώτης Βολάκης
Μιχάλης Κρασιώτης

Διεύθυνση
«ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ»,
Ἐπαρ. Μητρόπολις Σερβίων & Κοζάνης
Χαρ. Μεγδάνη 6, 501 00 KOZANH
Τηλ.: 2461-036.050, 2461-034.949,
fax: 2461-040.026
Internet : www.imsk.gr
e-mail: imsk@imsk.gr καὶ imsk@otenet.gr

Δωρεές, χορηγίες, συνδρομές
Γ. Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΜΕΛΙΣΣΑ»
ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Τηλ.: 2397-023.313, fax: 2397-021.754

ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΑ

ΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η διεξαγωγή του Συνεδρίου του λεγομένου Παγκοσμίου Συμβουλίου «'Εκκλησιών» (ΠΣ«Ε») στην 'Αθήνα (9-16 Μαΐου 2005) για την Ιεραποστολή, με σκοπό όλοι οι συμμετέχοντες σ' αυτό, μετά από κοινή επίκληση του 'Αγίου Πνεύματος, «να συνεχίσουν την κλήση τους να είναι μαζί στην Ιεραποστολή και να εργάζονται για την συμφιλίωση και τη θεραπεία εν Χριστώ στον κόσμο του Θεού σήμερα», όπως οι ίδιοι όμολογούν, θέτει άναπόφευκτα τὸ ἐρώτημα: Δικαιολογείται θεολογικά, ἐκκλησιολογικά και ιστορικά ἡ συνδιάσκηψη, ἡ ἀπὸ κοινού ἐπίκληση τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ ἀπόφαση νὰ διακονοῦν μαζί στην ἐκκλησιαστικὴ ἱεραποστολὴ ἢ 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία καὶ ὄλες οἱ αἱρέσεις ποὺ συνωθοῦνται στὸ ΠΣ«Ε»;

Οἱ ὑποστηρικτὲς γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν 'Ορθόδοξων σὲ τέτοιου εἶδους Συνέδρια ἐπιμένουν ὅτι ἡ 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία ἔχει μίᾳ θαυμάσια εὐκαιρία νὰ δώσῃ τὴν δική της ἀληθινὴ μαρτυρία, νὰ βοηθήσῃ τοὺς αἱρετικούς καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐσωστρέφεια καὶ τὴν ἀπομόνωση. Αὐτὴ ὅμως εἶναι ἡ πιὸ τραγικὴ πλάνη, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐμβάθυνση στὴν 'Ορθόδοξη Θεολογία καὶ ἀπὸ τὴν μέχρι σήμερα ἐμπειρία.

Θεολογικὰ ἡ ἱεραποστολὴ ἀποτελεῖ καθαρὰ ἐκκλησιαστικὸ γεγονός καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργεῖται οὔτε ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν μίᾳ, ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ 'Εκκλησία, οὔτε ἀπὸ αὐτοχειροτόνητους «ἱεραποστόλους», οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι κανονικὰ ἐξουσιοδοτημένοι ἀπὸ Αὐτὴν. Τὸ ΠΣ«Ε» ἔχει κίρια, αἰθουσες, γραφεῖα, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν πατρικὸ οἶκο, δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὴν ἀληθινὴ 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ΠΣ«Ε» ἔχει προέδρους, ἔχει γραμματεῖς, ἔχει συμβούλους, ἔχει αὐτοχειροτόνητους μισσιοναριοὺς, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὔτε τὸν οἰκοδεσπότη, οὔτε τοὺς ἐγκυρα ἐξουσιοδοτημένους ἀποστόλους καὶ ἱεραποστόλους.

'Η ἀληθινὴ 'Εκκλησία ὡς σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι μίᾳ καὶ ἀμετάβλητη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ γιὰ πάντοτε. Ἐκφράζει δὲ τὴν αὐθεντικότητα καὶ γνησιότητά της μὲ τὴν ἀδιάκοπη 'Αποστολικὴ Διαδοχὴ, μὲ τὴν ἀναλλοίωτη 'Αποστολικὴ Διδαχὴ καὶ τὴν ἀληθινὴ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι Λατρεία.

'Αρχιμ. Αὐγουστίνου Γ. Μύρου, Δρ Θ.

Ὅμως οἱ αἱρετικοὶ ποὺ συμμετέχουν στὸ ΠΣ«Ε» οὔτε τὴν 'Αποστολικὴ Διαδοχὴ διατηροῦν, οὔτε τὴν 'Αποστολικὴ Διδαχὴ καὶ Λατρεία κατέχουν ἀκέραιες. Εἶναι ὡς πρὸς ὅλα τὰ ἀνωτέρω πεπτωκότες καὶ, σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Κυπριανό, «οὔτε τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου... δὲν ἐπιτρέπει σὺς τάξεις τῶν πεπτωκῶτων νὰ ὀνομάζονται ἢ ἐκκλησία» (Epistula xxvii · PL 4,500A- 503A).

'Επιπλέον οἱ αἱρετικοὶ ποὺ συμμετέχουν στὸ ΠΣ«Ε» σύμφωνα μὲ τὴν ἐπίσημα διακηρυγμένη διδασκαλία τους κηρύπτουν ἕναν «ἄλλον» Χριστὸ ποὺ περιέχεται στὸ «ἕτερον εὐαγγέλιον» (Γαλ. 1,6) κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο. 'Ο 'Ιησοῦς τοῦ κηρύγματος τῶν ἀνωτέρω αἱρέσεων δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸν Θεάνθρωπο Κύριο τῆς 'Εκκλησίας, οὔτε στὸν τρόπο τῆς ἐνανθρωπήσεώς του, οὔτε στὸ κήρυγμά του, οὔτε σὺς σχέσεις του μὲ τὴν 'Εκκλησία, οὔτε σὴ σωτηρία ποὺ προσφέρει στοὺς πιστοὺς, οὔτε στὸ ἦθος ποὺ τοὺς ἐμπνέει, οὔτε στὸν τρόπο τῆς λατρείας ποὺ ζητεῖ ἀπὸ αὐτοὺς. Κι ἂν μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς διαστρέφουν ὀλίγα μόνον σημεῖα τοῦ Θεανθρώπου, ἰσχύει γι' αὐτοὺς ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου: «καθένας ποὺ δὲν ὁμολογεῖ ὅλα ὅσα ἀνήκουν στὸν Χριστό, στὴν πραγματικότητα ἀρνεῖται τὸν Χριστό» (Expositio Evangelii... PL 15,1695C).

Τέλος εἶναι πολὺτιμη γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῆς τοποθετήσεώς μας ἡ ἱστορία τοῦ συγχρόνου Οἰκουμηνισμοῦ καὶ τῶν Συνεδρίων του. Ἐὰν ἦταν ἀληθινὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ὑποστηρικτῶν γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν 'Ορθόδοξων σ' αὐτὰ θὰ

ἔπρεπε νὰ ἔχουμε καὶ κάποια ἀπὰ ἀποτελέσματα. Ὅμως οἱ περὶ αὐτὰ ἀσχολούμενοι δὲν ἔχουν νὰ μᾶς ἐπιδείξουν μεταστραφέντες ἀπὸ Συνέδρια καὶ Διαλόγους. Ἀντίθετα ὑπάρχει πλῆθος ἄλλων, οἱ ὁποῖοι τελευταῖα μετεστράφησαν καὶ ἔγιναν συνειδητὰ μέλη τῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας χωρὶς καμμία προηγούμενη σχέση μὲ οἰκουμηνιστικὰ Συνέδρια. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς εἶναι ὁ ἀμερικανὸς πρῶην Εὐαγγελιστῆς Frank Schaeffer, ὁ ὁποῖος ὁμολογεῖ ὅτι «Πρῶην Προτεστάντες, ὅπως ἐγώ, δὲν ἤρθαμε στὴν 'Ορθοδοξία, καὶ μάλιστα μὲ ἀκριβὸ προσωπικὸ κόστος, ἐπειδὴ κάναμε κάποιον διάλογο, ἢ μᾶς εἶπαν ὅτι ὅλοι ἐμεῖς εἴμαστε μίᾳ εὐτυχημένη οἰκογένεια χριστιανῶν, ἀλλὰ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ βροῦμε τὴν Ἀλήθεια» (Χορεύοντας Μόνο, σ. 509).

'Η 'Ορθόδοξη Θεολογία, ἡ 'Εκκλησιολογία, μαζί μὲ τὴν ἱστορικὴ καὶ σύγχρονη ἐμπειρία, μαρτυροῦν ὅτι ἡ αὐθεντικὴ ἱεραποστολὴ εἶναι ὑπόθεση τῆς μιᾶς ἀληθινῆς 'Εκκλησίας, μὲ τὴν ὁποία εἶναι ἐντελῶς ξένες οἱ αἱρετικὲς παραφυάδες ποὺ συμμετέχουν στὸ ΠΣ«Ε». Καὶ οἱ 'Ορθόδοξοι ἀντιπρόσωποι, παρὰ τὶς καλὲς τους προθέσεις, ἀδυνατοῦν νὰ προβάλλουν τὴν δική τους μαρτυρία, ἐπειδὴ ὑπογράφουν κοινὰ ἀνακοινωθέντα, ἐνῶ ἀποτελοῦν ἐλαχίστη μειονοψηφία. Γι' αὐτὸ εἶναι ἐπικαίρο νὰ ἀκούσουμε τὴν προτροπὴ τοῦ ἁγίου Χρυσόστομου: «'Αποστρεφώμεθα τῶν αἱρετικῶν τοὺς συλλόγους, ἐχώμεθα δὲ διηνεκῶς τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ βίον ἀκριβῆ καὶ πολιτεῖαν τοῖς δόγμασιν ἴσην ἐπιδειξώμεθα» ('Ομιλία Εἰς τὸ, Οὐδέποτε ἀφ' ἑαυτοῦ... PG 56, 256). Μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ ἐπιτελεσθῇ γνήσια καὶ ἀληθινὴ ἐκκλησιαστικὴ ἱεραποστολή, σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου, μὲ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἀποστόλων καὶ τὴν ἀταλάντευτη παράδοση ὅλων τῶν ἁγίων. Αὐτὴ ἡ ἱεραποστολή δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὴν «ἱεραποστολή» τῶν αἱρετικῶν. ■

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

δύο παράλληλοι δρόμοι προσέγγισης του ανθρώπου

Γ'

Ευαγγελίου Κρουσταλάκη,
Έπιτιμ. Εισαγγελέα Άρειού Πάγου

7 Πολλές φορές μιὰ πικρή διαπίστωση μᾶς διακατέχει. Είναι μιὰ διαπίστωση πού ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τὰ πράγματα. Ἀπόλυτη δικαιοσύνη δὲν ὑπάρχει στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες. Τὸ δίκαιο καὶ ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἶναι πάντοτε σχετικὰ. Μιὰ πικρὴ γεύση ἀπογοήτευσης διαδέχεται σὲ πολλές περιπτώσεις τὶς εἰλικρινεῖς προσπάθειες πολλῶν, πού ἀγωνίστηκαν μέσα στὴν κοινωνία γιὰ ἐπικράτηση τοῦ δικαίου καὶ τὴν ὀρθὴ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης.

Οἱ νόμοι ἀποδίδουν συνήθως τὸ πνεῦμα τῆς ἐπικρατοῦσας κοινωνικῆς τάξης. Πολλές φορές οἱ κανόνες τοῦ δικαίου εἶναι προϊὼν ἀγῶνων καὶ προσπαθειῶν κάποιων ομάδων. Δὲν ἀποτελοῦν πάντοτε αὐτὸ πού κοινωνικὰ θὰ ἦταν καλλίτερο. Ἄλλοτε πάλι ἀγνοεῖται κατὰ τὴ θέσπιση τῶν κανόνων τοῦ δικαίου ἡ κοινωνικὴ προβληματικὴ, πού κρύβεται κάτω ἀπὸ τὶς νομικὲς σχέσεις. Θεσπίζονται κανόνες ρυθμιστικοὶ τῆς κοινωνικῆς συμβίωσης, χωρὶς νὰ λαμβάνονται ὑπόψη ἡ πραγματικότητα τῆς κοινωνίας καὶ οἱ πραγματικὲς κοινωνικὲς ἀνάγκες.

Ἄλλὰ καὶ ἡ διαδικασία ἀπονομῆς τῆς ἀνθρώπινης δικαιοσύνης, βασισμένη σὲ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἀνθρώπινα, πολλές φορές –καλοπίστως ἢ δολίως– δὲν ἀποδίδει τὴν ἀλήθεια ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Εἶναι ἔτσι αὐτὴ ἡ ἀλήθεια πολὺ σχετικὴ. Μοιάζει μὲ ἓνα μισογεμάτο ποτήρι νερὸ πού προσφέρεται στὸ διψασμένο καὶ ταλαιπωρημένο διαβάτη τῆς ζωῆς.

Τέλος ἡ ἀνθρώπινη κρίση εἶναι ἐπιδικτικὴ σφαλμάτων, ἐνῶ –εὐ-

τυχῶς πολὺ σπάνια –δὲν ἀποφεύγει τὸν ἐπηρεασμὸ ἀπὸ ἰδιοτέλειες ἢ προκαταλήψεις. Ὅδηγεῖ λοιπὸν πολλάκις σὲ λανθασμένες δικαστικὲς ἀποφάσεις. Ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος ἔλεγε, πὼς «ἡ δικαιοσύνη τοῦ κόσμου τούτου δὲν εἶναι θεῖα, εἶναι ἀνθρώπινη, ἔχει λοιπὸν τὸ δικαίωμα νὰ πλανᾶται». Καὶ εἶχε ἀπόλυτο δίκαιο.

8 Ἡ ἀπογοήτευση ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη, ὅπως οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀπονέμουμε, καὶ ἡ συνειδητοποίηση τῆς σχετικότητάς της, ὁδηγεῖ ἔτσι πολλές φορές στὴν ἀναζήτηση μιᾶς ἄλλης δικαιοσύνης, πιδ οὐσιαστικῆς, πού νὰ ἱκανοποιεῖ τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιδίωξη ἐνὸς διαφορετικοῦ τρόπου δικαίωσης λειτουργεῖ τότε ὡς διέξοδος. Ἡ προσφυγὴ στὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεῖου νόμου ἀποτελοῦν, στὶς περιπτώσεις αὐτὲς καὶ ὄχι μόνο, τὶς ἀσφαλιστικὲς δικλίδες ἐμπρὸς στὶς διαψεύσεις τῶν ἐλπίδων, πού οἱ ἄνθρωποι ἐπιφυλάσσουμε στοὺς συνανθρώπους μας.

9 Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πιστεῦει πὼς εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντιμετωπίζει τοὺς συνανθρώπους του ὡς ἀδελφούς, παιδιὰ τοῦ ἴδιου πατέρα, οἱ σχέσεις ἀλλάζουν καὶ στὶς περιπτώσεις ἀκόμη πού ἀναφύονται διαφορὲς μεταξύ τους. Τότε οἱ παράμετροι ἀπονομῆς τοῦ δικαίου ριζικὰ μεταβάλλονται. Βρισκόμαστε σὲ ἓνα ἄλλο χῶρο δικαίου καὶ ἓνα πολὺ διαφορετικὸ τρόπο ἀπονομῆς δικαιοσύνης καὶ –κατ' ἐπέκταση– προσέγγισης τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ δὲν διερευνᾶται ἡ

ὑπαρξὴ δεσμοῦ συμβατικοῦ οὔτε σχέσης ἐξουσίας. Δὲν πρόκειται γιὰ ὅποιαδήποτε σχέση συναλλαγῆς. Ἡ σωτήρια υἰοθεσία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεὸ εἶναι ἐξαγορὰ αἵματος. Γιὰ ὅσους ἀνήκουν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑπάρχει ἡ διαβεβαίωση ὅτι ὁ Χριστὸς «ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῷ τιμίῳ του αἵματι». Μιλᾶμε ἔτσι γιὰ μιὰ ἄλλη, ἄλλου ἐπιπέδου, «ἐννομη τάξη», γιὰ μιὰ ἐντελῶς διαφορετικὴ συλλογιστικὴ δικαιοσύνη. Ἀναφερόμαστε στὴ δικαίωση τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ δὲν ἐννοοῦμε μιὰ δικαιοσύνη μὲ τὴν ὁποία συντελεῖται ἡ ἱκανοποίηση ἐνὸς Θεοῦ αὐστηροῦ κριτῆ τῶν ἀνθρώπων.

Βεβαίως καὶ στὴν κατ' ἐξοχὴν πνευματικὴ αὐτὴ σχέση, τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, ἀναφύονται ἐπίσης ζητήματα ἀνθρωπίνων παραπτωμάτων, ἀθέτησης ὑποσχέσεων, παραβίασης τῶν θεῶν ἐντολῶν. Ζητήματα δηλαδὴ πού δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ προβλήματα ἀπονομῆς δικαιοσύνης, θείας ὅμως αὐτῆ τῆ φορὰ καὶ ὄχι ἀνθρώπινης.

10 Γιὰ τὸν ὀρθόδοξο χριστιανὸ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, ὁ νόμος τοῦ Εὐαγγελίου, εἶναι δεδομένος. Καὶ ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἀνθρώπου νὰ συμμορφώνεται πρὸς αὐτὸν τὸ νόμο διατυπώνεται μὲ σαφήνεια, πού δὲν ἐπιτρέπει ἀμφιβολίες ἢ ἀμφισβητήσεις. «Ὅς ἐὰν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Μθ. ε' 19). Ὑπάρχει λοιπὸν καὶ ἐδῶ νόμος, πού

περιέχει κανόνες συμπεριφορᾶς. Καὶ θεσπίζεται ὑποχρέωση συμμόρφωσης πρὸς αὐτοὺς τοὺς κανόνες, ὅπως κατὰ βᾶσιν ἰσχύει καὶ προκειμένου γιὰ τὸ δίκαιο τῶν ἀνθρώπων.

Τὰ πράγματα ὁμως ἐδῶ εἶναι πολὺ διαφορετικά. Στὰ πλαίσια ὅμως τῆς ἀξιολόγησης τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς στὸ χῶρο τῆς θείας δικαιοσύνης, εἶναι ἄλλες οἱ παράμετροι μέσα στις ὁποῖες κινούμαστε. Παράμετροι ποὺ διαφοροποιούνται ἀπὸ τις ἀντίστοιχες παραμέτρους κρίσης τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς στὸ χῶρο τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρώπων.

11

Ἡ πρώτη μας ἐπαφὴ μετὰ τὴν νέα αὐτὴ ἔννομη τάξη, τῆς θείας δικαιοσύνης, μᾶς ἐπιφυλάσσει καὶ τὴν πρώτη μεγάλη ἐκπληξη. «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζοντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς» (Μθ. ε' 44). Πρόκειται γιὰ θεμελιῶδες ἀξίωμα ποὺ διέπει τις ἀνθρώπινες σχέσεις σύμφωνα μετὰ τὸν εὐαγγελικὸ νόμο.

Ἦδη ὁ Πλάτων στὴν Πολιτεία του εἶχε διατυπώσει τὴν ἀρχὴ ὅτι «οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου». Μετὰ ἄλλα λόγια, ὁ δίκαιος δὲν βλάπτει κανέναν ἀδιακρίτως ἂν πρόκειται γιὰ φίλο ἢ γιὰ ἐχθρό. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ χαρακτηρίζεται ὀρθὰ ὡς πρόληψη τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς θεωρίας.

Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἀρκεῖται στὴν ἀρνητικὴ αὐτὴ πλατωνικὴ διατύπωση. Προχωρεῖ σὲ θετικὴς καταγραφὲς τῶν ἐπιμέρους ἐκδηλώσεων ἀγάπης! «Ἀγαπᾶτε...εὐλογεῖτε...καλῶς ποιεῖτε...προσεύχεσθε...». Καὶ αὐτὰ γιὰ ἐκείνους ποὺ εἶναι ἀντίδικοί μας, τοὺς ἐχθροὺς, τοὺς καταρωμένους, τοὺς μισοῦντες, τοὺς ἐπηρεάζοντες.

Κάπου ἐδῶ νοιῶθουμε νὰ χάνεται ἢ τουλάχιστον νὰ ἀποδυναμώνεται ἡ ἔννοια τῆς ἀντιδικίας. Ἀντικαθίσταται στὸ χῶρο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ἀνοχὴ καὶ τὴ συγχωρητικότητα. «Ἐὰν ἀφῆτε

τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος» (Μθ. στ' 14).

Καὶ τὴν κατεύθυνση τὴ δίνει ὁ βασιλέας ποὺ «ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ» καὶ τὸν δούλο ἐκεῖνο, ποὺ δὲν συγχώρησε τὸ σύνδουλό του, τὸν καταδίκασε. Ἡ αἰτιολογία τῆς καταδίκης εἶναι πραγματικὰ ἐντυπωσιακὴ. «Δοῦλε πονηρᾶ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν (σου) ἀφῆκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με...οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἐλέησα;» (Μθ. ιη' 23 επ.).

Ἔτσι ἡ ἀγάπη, ποὺ «μακροθυμεῖ, ποὺ οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν», ποὺ «πάντα στέγει, πάντα ἐλπίζει» καὶ «οὐδέποτε ἐκπίπτει» (Α' Κορ. ιγ' 4-8), συνδυάζεται μετὰ τὴν τελικὴ δικαίωση τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ χαρακτηρίζει τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς διαβεβαιώνει: «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελειώται ἡ ἀγάπη μετ' ὑμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι καὶ ἡμεῖς ἐσμέν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ (Α' Ἰω. δ' 16-17).

Θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς πὼς ἡ διαλεκτικὴ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη. Μιὰ ἀγάπη χωρὶς ὄρια καὶ προϋποθέσεις, μεμονωτικὸ ὄρο τὴν ἐκδήλωσή της πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μετὰ ἀπάτατο ὄριο τοὺς ἐχθροὺς. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ποὺ εἶναι «μείζων τούτων» (Α' Κορ. ιγ' 13), δηλαδὴ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, δικαιώνει τὸν ἀνθρώπο γιὰτὶ ἐπισύρει τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ποὺ «τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Μθ. ε' 45). Καὶ τὸν καθιστᾶ «υἷὸν ὑψίστου ὅτι αὐτὸς χρηστὸς ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς (Λκ. στ' 35). Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπισημαίνει: «Ἐὰν γένη ἀμνησίκακος, μὴ μεμνημένος τῆς χθιζῆς ἔχθρας, φιλάδελφος, καὶ ἔὰν ἀφῆς τῷ ἐχθρῷ ἀπὸ καρδίας, ὡμοιώθης Θεῷ. Ἐὰν οἷος ἐστὶν ἐπὶ σὲ τὸν ἁμαρτωλὸν ὁ Θεός, τοιοῦτος γένη ἐπὶ τὸν εἰς σὲ πεπλημμεληκότα ἀδελφόν, τῇ πρὸς τὸν πλησίον εὐσπλαχνία ἡ ὡμοιώθης Θεῷ».

Συνέχεια στὴ σελ. 1-----

Ἡ μεγάλη χαρὰ ὀφείλεται ἀκόμη στὸ γεγονός ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάληψή του ἀνεβάζει στὸν οὐρανὸ ὡς Θεὸς τὴν ἀνθρώπινη φύση του καὶ μαζί της ὀλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ οὐρανοῦ στοὺς ἀνθρώπους συνέβη τὴν ἡμέρα αὐτῆ. Ἄν ἡ ἁμαρτία χώρισε τὴ γῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἔτσι ἔχασε ὁ ἀνθρώπος τὸν παράδεισο, ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἐνανθρώπισή του, τὸ ἔργο του, τὸ πάθος του καὶ κυρίως μετὰ τὴν Ἀνάστασή του καὶ τὴν Ἀνάληψή του ἔδωσε στὸν ἀνθρώπο τὴ δυνατότητα νὰ ξαναβρεῖ τὸ Θεό, νὰ ὀδηγηθεῖ στὴν ἀληθινὴ του πατρίδα, τὸν οὐρανὸ.

Ἄλλὰ πολλοὶ θὰ ποῦν, ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ οὐρανός, στὸν ὁποῖο μᾶς ἀνεβάζει ὁ Χριστὸς; Σίγουρα ὁ οὐρανὸς δὲ βρίσκεται κάπου στὸ διάστημα, πέρα ἀπὸ πλανῆτες ἢ κάποιο ἄγνωστο γαλαξία. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας λένε ὅτι οὐρανὸς εἶναι τὸ βασίλειο τῆς αἰώνιας ζωῆς, τὸ βασίλειο τῆς ἀλήθειας, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ὁμορφιάς. Εἶναι ἡ πνευματικὴ μεταμόρφωση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ νίκη πάνω στὸ θάνατο, ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης.

Ὅλη αὐτὴ τὴν οὐράνια ὁμορφιὰ τὴ βιώνουν οἱ χριστιανοὶ στὴν Ἐκκλησία, ποὺ χαρακτηρίζεται «ἐπίγειος οὐρανός». Πὼς ὁμως θὰ ἀνεβοῦμε στὸν οὐρανὸ; Πὼς θὰ γευτοῦμε τὰ οὐράνια ἀγαθὰ ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ Χριστὸς; Εἶναι ἀπαραίτητο πρῶτα νὰ θελήσουμε ν' ἀγωνιστοῦμε, ν' ἀποβάλουμε τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ νὰ ἐνδυσθῶμε τὰ ὄπλα τοῦ φωτός καὶ μετὰ νὰ κάνουμε κάποιες θυσίες, ν' ἀρνηθοῦμε κάθε ἐπιθυμία ποὺ μᾶς κρατᾶει δεμένους στὴ γῆ, νὰ ἐργαστοῦμε σύμφωνα μετὰ τις ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ καὶ τότε ὁ Χριστὸς ποὺ κάθισε στὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς μετὰ τὴν Ἀνάληψή του θὰ μᾶς ἐλκύσει κοντὰ του μετὰ τὴν παντοδύναμη χάρη του καὶ θὰ ζήσουμε τὸ μεγαλεῖο τῆς δόξης του.

Τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου καὶ ἡ μετὰ θάνατον Ζωή

B'

Μοναχοῦ Μωϋσέως Ἀγιορείτου

Εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ τὸ θέμα μας ν' ἀναφέρουμε μὲ ἀπλὰ λόγια καὶ συνοπτικὰ τι εἶναι ἡ ψυχὴ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, ὁ μέγας κ' ἀγνοημένος αὐτὸς θεοφόρος πατήρ, λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι οὐσία κτιστὴ, ζωντανή, νοερή, δύναμη ζωτικὴ καὶ ἀντιληπτικὴ τῶν αἰσθητῶν, κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς στοῦ σώματος. Ὁ ἅγιος Νικήτας ὁ Στῆθᾶτος ὀρίζει τὴν οὐσία τῆς ψυχῆς Ἀπλή, ἀσώματη, ζῶσα, ἀθάνατη, ἀόρατη, λογικὴ καὶ νοερή, ἀσχημάτιστη, ποὺ κατοικεῖ στοῦ σώματος καὶ τοῦ δίνει κίνηση, αὔξηση κ' αἴσθηση, καὶ τρεπτὴ ὡς κτιστὴ.

Ἡ τρεπτότητα κατὰ τὴν κτιστότητα τῆς ψυχῆς σημαίνει τὴν ἐλευθερίαν ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. Ἡ ἀπλότητα τῆς ψυχῆς σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει τὴ συνθετότητα τοῦ σώματος, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ διάφορα στοιχεῖα, ποὺ διαλύονται μὲ τὸ θάνατο. Τὸ πολυδύναμο τῆς ψυχῆς ἔγκειται στοῦ νοῦ, ποὺ προβάλλει τὸν λόγο. Τὸ σῶμα συγκροτεῖ καὶ συγκρατεῖ ἡ ψυχὴ. Τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἡ φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι, ἀλλὰ τὸ σῶμα ζωοποιεῖται ἀπὸ τὴν ψυχὴν.

Ἡ Ἐκκλησία μας δὲν πιστεύει στὴν προϋπαρξὴ τῆς ψυχῆς, οὔτε στὴ μετεμψύχωση. Πιστεύει ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δημιουργοῦνται ἀπὸ τὸ Θεὸ ταυτόχρονα. Κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης ἡ σύσταση τοῦ ἀνθρώπου συντελεῖται μὲ τὴ συνύπαρξιν ψυχῆς καὶ σώματος, δίχως νὰ προηγεῖται ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἢ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ δὲν μεταβιβάζεται ἀπὸ τοὺς γονεῖς στοῦ ἔμβρυο. Ἡ γένεση κάθε ἀνθρώπου εἶναι ἐπανάληψιν τῆς

πρώτης δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Τότε πῆρε χῶμα, τὸ φύσησε κ' ἔλαβε πνοήν, τώρα λαμβάνει τὸ ἀνδρικό σπέρμα καὶ τὸ γυναικεῖο ὄσπριον κ' ἐμφυσᾷ ψυχὴν. Ἡ ψυχὴ εἶναι πνοὴ Θεοῦ στοῦ ἀνθρώπου. Ὅποιος νόμος κ' ἂν ψηφισθεῖ ποὺ θὰ ἐπιτρέψει τὶς ἐκτρώσεις, δὲν θὰ παύουν νὰ εἶναι μεγάλες ἁμαρτίες, ἀφοῦ κατὰ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τὸ ἔμβρυον ἔχει σῶμα καὶ ψυχὴ ζῶσα.

Ὁ Θεὸς κατὰ τὴν ἀγιογραφικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγιοπατερικὴν ἐρμηνείαν δὲν ἐποίησε θάνατον, δὲν εἶναι ποιητὴς τοῦ κακοῦ. Ἡ Θεοτότητα εἶναι ἡ αὐτοαγαθότης καὶ δὲν ἔπλασε τὸν ἀνθρώπον γιὰ νὰ πεθάνει. Ἡ δυνατότητα ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν θεοχαρίτητον ἐλευθερίαν καὶ τὸ θεοδότο αὐτεξούσιον ἦταν νὰ ἐπιλέξει τὴν θνητότητα ἢ τὴν ἀθανασία. Ὁ θάνατος εἰσηλθε μὲ τὴν παράβασιν τοῦ Ἀδάμ. Ὅταν ἁμάρτησε ὁ Ἀδάμ πέθανε πνευματικὰ κ' ἀργότερα σωματικὰ. Τοὺς τῶν προείπει ὁ Θεός· τὴν ἡμέραν ποὺ θὰ γευθεῖτε τὸν καρπὸν τοῦ ἀπαγορευμένου θὰ πεθάνετε.

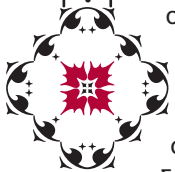
Ἡ Δυτικὴ Θεολογία παρερμηνεύοντας τὰ γεγονότα θεωρεῖ τὸν θάνατον ὡς τιμωρίαν Θεοῦ στοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κ' ὅτι ὁ θάνατος κληρονομήθηκε στοῦ ἀνθρώπινον γένος ὡς κληρονομία ἐνοχῆς. Ὁ δὲ δαίμονας ὅτι εἶναι ὄργανον τοῦ Θεοῦ στὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἐτσι παρερμηνεύεται ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου, ποὺ ἦταν ἡ κατάργησιν τοῦ κράτους τοῦ θανάτου καὶ τοῦ διαβόλου. Ὁ θάνατος ἦταν ἀνθρώπινον ἐπιλογὴν κ' ὄχι θεϊκὴν ἐκδίκησιν στοῦ ἀμαρτήσαντα. Ἡ ἀπομάκρυνσιν

ἀπὸ τὸν Θεὸν σημαίνει θάνατον. Μὲ αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν, κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶ τὸν Ἀγιορείτην, ὁ πρῶτος νεκρωθεὶς εἶναι ὁ διάβολος. Ἡ ὑπακοὴ τῶν πρωτοπλάστων στοῦ δαίμονα τοὺς μετέδωσε τὴν νέκρωσιν. Ἡ παρακοὴ τοὺς στοῦ Θεοῦ τοὺς ἀπογύμνωσε ἀπὸ τῆς θεῆς Χάρης. Κατὰ τὸν ἅγιον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν ὁ ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τὸν Θεὸν φέρει θάνατον. Ὁ ἀποχωρισμὸς γίνεται διὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἐτσι κέντρο τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ἁμαρτία.

Μετὰ τὴν ἁμαρτίαν ἦλθε ἡ φθαρτότητα καὶ ἡ θνητότητα στὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Μετὰ τὸν πνευματικὸν θάνατον τοῦ Ἀδάμ δὲν ἦλθε ἄμεσα ὁ σωματικὸς. Ἐδωσε ὁ Θεὸς ὁ Πολυεύσπλαχνος καιρὸν κ' εὐκαιρίαν μετάνοιαν στοῦ πλάσματος. Ἐὰν ἀποτελέσματα τῆς φθαρτότητας, ἀσθένειες, κακουχίες, δυστυχίες, δόθηκαν ὡς ἀφορμὴς αὐτογνωσίας, πνευματικῆς καλλιέργειας κ' ὠριμάσεως πρὸς ἐπανασύνδεσιν μὲ τὸν ζῶντα Θεόν.

Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ λοιπὸν τὸ κακὸν ἀθάνατον καὶ νὰ μὴ μείνῃ ὁ ἀνθρώπος αἰώνια ζωντανὸς –νεκρὸς, κατὰ τὸν Βασίλειον, ἐπέτρεψε ὁ Θεὸς τὸν θάνατον, τὸν χωρισμὸν τοῦ δυνατοῦ δεσμοῦ ψυχῆς καὶ σώματος.

Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν ὁ θάνατος δὲν εἶναι κληρονομία ἐνοχῆς τοῦ Ἀδάμ, ἀλλὰ τῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας τοῦ. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι μόνον συνέπεια τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ αἰτία τῆς ἁμαρτίας. Τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἐλευθερώνουν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ ἐνοχῆς καὶ τὸν ἐξιλεώνουν ἀπέναντι στοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νικοῦν τὸν θάνατον. Διὰ τοῦ

μυστηρίου του ἁγίου Βαπτίσματος γινόμαστε μέλη του Ἀναστημένου Σώματος του Κυρίου. Μᾶς δίνεται ἡ δυνατότητα ἐλεύθερης ἐπιλογῆς του πολέμου κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἔτσι ἡ σωτηρία μας εἶναι ἐνέργεια του Θεοῦ μετὰ τὴν ἀπαραίτητη αὐτόβουλη ἀνθρώπινη συνέργεια. Διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ τῆς Θείας Κοινωνίας λαμβάνουμε φάρμακο ἀθανασίας.

Κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο δὲν σωζόμαστε μόνο ἀπλὰ μετὰ τὴν τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν μέθεξη τῆς Ἀναστάσεως του Κυρίου στὴν προσωπικὴ μας ζωὴ καὶ τότε κυρίως λεγόμαστε καὶ εἴμαστε πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

Ὅταν λέμε τὸ μυστήριον του θανάτου δὲν ἐννοοῦμε ὅτι εἶναι ἓνα τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας ποῦ μᾶς χαριτώνουν, ἀλλὰ ὅτι ἀποτελεῖ μυστήριον ἢ διάσπαση τῆς ἀρραγοῦς ἐνότητος ψυχῆς καὶ σώματος, ὁ βίαιος χωρισμός, ἡ ἀναχώρησις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, ποῦ δὲν θέλει εὐκόλα ν' ἀποχωρισθεῖ. Θεωροῦμε συνήθως τὸν θάνατον φοβερόν, λόγω τῆς ἀπώλειας ἀγαπητῶν μας προσώπων κ' αὐτὸ εἶναι ἀληθινόν, ἀλλὰ φοβερότερον εἶναι ὁ χωρισμός αὐτοῦ του ἀδιάσπαστου δεσμοῦ ψυχῆς καὶ σώματος.

Ὅσο ὁ ἄνθρωπος εἶναι πιὸ δεσμευμένος μετὰ τὴν γῆ, τὴν ὕλη, τὸν κόσμον, τὰ πράγματα, τὰ πάθη καὶ τὶς κακίες τόσο φοβᾶται τὸν θάνατον. Φοβᾶται ὄχι τόσο γι' αὐτὰ ποῦ ἀφήνει, ἀλλὰ γι' αὐτὰ ποῦ θὰ συναντήσῃ. Ἀντίθετα ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος του Θεοῦ, ὁ ἀπαθής, χαίρεται γι' αὐτὴ τὴν ἀναχώρησις, γιὰ τὴν ὁποία ἔτη ἐπιμελημένα ἐργαζόταν κ' ἀγωνιζόταν φιλότιμα, γιὰ τὴν ἀπόλαυση τῆς αἰώνιας μακαριότητος. Γιὰ τοὺς ἁγίους ὁ θάνατος εἶναι γέννησις γιὰ τὴν ἄλλη ζωὴ, διαπόρθμευσις διὰ τοῦ θανάτου πρὸς τὰ ἐλπιζόμενα ἀγαθὰ. Ἔτσι τοὺς ἁγίους μας τιμᾶμε τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς τους καὶ τῆς ἀναπαύσεώς τους καὶ ὄχι τὴν ἡμέρα τῆς γεννήσεώς τους. Ὁ θάνατος τῶν ἁγίων ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς πιστοὺς πανήγυρη, ἐορτὴ καὶ χαρὰ.

Ἀποτελεῖ μυστήριον καὶ ἡ ὥρα του θανάτου, μετὰ δυνατὰς ἐμπειρίες, μνημεῖα, ὄπτασιες, ὁράματα ἀγγέλων ἢ δαιμόνων ἀνάλογα πρὸς παρηγορίαν ἢ ἐκφοβισμόν. Ἡ δειλία μπροστὰ στὸ θάνατον δὲν εἶναι ἀπιστία. Εἶναι σεβασμὸς μυστηρίου. Ἡ ὑπερβολὴ αὐτοῦ του

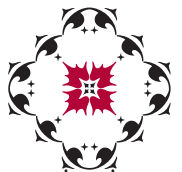

φόβου σημαίνει ἀγνοσία, ἀπελπισία, ἀθεοφοβία. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος φοβούμενος μὴ πεθάνῃ πεθαίνει πρὶν πεθάνῃ. Ἐχει ὑποστῆναι τὸν φοβερότερον ψυχικὸν θάνατον καὶ τὸν τρομοκρατεῖ ἔτσι τόσο πολὺ ὁ σωματικὸς θάνατος.

Οἱ ψυχῆς τῶν δικαίων καὶ ὁσίων ἐξέρχονται συνήθως διὰ σημείων, ὅπως διαβάζουμε στὰ συναξάρια τους, θεοφάνειας, ἀγγελοφάνειας, θείας φωτοχυσίας, εὐωδίας θαυμαστῆς ἢ οὐράνιας μελωδίας. Κατὰ τὸν ἅγιον Μακάριο τὸν Αἰγύπτιον οἱ ἅγιοι δὲν δειλιάζουν στὸν θάνατον, ἀλλὰ χαίρονται, γιὰ τὸν σκεπάζει ἡ πανσθενουργὸς χάρις του Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ ἅγιοι εἶναι προσεκτικοὶ καὶ τὴν ὥρα του θανάτου τους κ' εἶναι θαρρετοὶ γιὰ τὸν θάνατον, διότι ὁ βίος τους, ποῦ ὅλος ἦταν μία προετοιμασία θανάτου, δίχως φυσικὰ ἄγχος ἀλλὰ μ' ἐλπίδα, χαρὰ κ' αἰσιοδοξία. Ὁ Κύριος εἶπε στὸν ὄσιο Σιλουανὸν τὸν Ἀθωνίτη: "Ἔχε τὸ νοῦ σου στὸν ἄδην καὶ μὴν ἀπελπίζεσαι!".

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας περὶ του τελωνισμοῦ τῶν ψυχῶν, μετὰ τὴν ἐξοδὸν τους ἀπὸ τὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων, δὲν

ὑπάρχει πρὸς ἐκφοβισμόν ἀλλὰ πρὸς μετάνοια. Τὰ τελώνια-δαίμονες δὲν μποροῦν νὰ ἐνοχλήσουν κ' ἐξουσιάζουν τοὺς δικαίους, τοὺς ἁγίους, παρὰ μόνο τοὺς ἀμετανόητους ἁμαρτωλοὺς. Ἀφήνουν ἀνενόητους τοὺς ἁγίους γιὰ τὴν Θεῖαν Χάρη καὶ τὸ θεῖον φῶς ποῦ ἔχουν προσλάβει μετὰ τὴν καθαρὴν ζωὴν τους. Ἔτσι οἱ ψυχῆς τῶν ἁγίων ἀνέρχονται ἄφρονες, εἰρηνικὲς, ἀπειράκτες. Στους καθαρὰ ἐξομολογούμενους ὁ δαίμονας τότε δὲν ἔχει καμμιὰ ἐξουσία κ' οἱ ψυχῆς τους συνοδεύονται ἀπὸ ἁγίους ἀγγέλους καὶ δὲν μπορεῖ ὁ ἄρχοντας του σκότους καὶ τῆς πονηρίας νὰ τοὺς ἐμποδίσει καὶ κατακρατήσῃ. Οἱ ἄγγελοι ὑπερασπίζονται τοὺς δικαίους, τοὺς μετανοημένους διὰ τῶν καλῶν τους ἔργων κ' οἱ δαίμονες ντροπιασμένοι ἀναχωροῦν. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι φανταστικὰ γεγονότα, ποῦ ἔστω πρὸς σωφρονισμόν τῶν πιστῶν καὶ μετάνοια, τὰ σκέφτηκαν κάποιον, ἀλλὰ ἀπλανεῖς ἀποκαλυπτικὲς ἐμπειρίες ἁγίων. Ἀντιλαμβανόμεστε ὅτι "ὄντως φοβερότερον τὸ του θανάτου μυστήριον", κατὰ τὴν θαυμάσια νεκρώσιμη ἀκολουθία. Ἔτσι θὰ πρέπει νὰ προσευχόμεθα γιὰ τοὺς ἐτοιμοθανάτους, γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ψυχῆς τους πρὸς μετάνοια. Θὰ πρέπει νὰ προσεύχονται κ' οἱ ἴδιοι γιὰ τὴν ὥρα αὐτὴ κ' ἂν ὅλη τους ἡ ζωὴ δὲν ἦταν μιὰ προετοιμασία ἔστω τὴν ὕστατη αὐτὴ ὥρα, ποῦ ὁ Θεὸς πάντα ἀναμένει τὴν μετάνοια, ὅπως στὸν ληστὴ παρὰ τὸν σταυρόν, ποῦ τελευταία του στιγμὴ ζήτησε συγχώρησις καὶ τὴν ἔλαβε. Μερικὲς φορὲς δυνατὰ παυσίπονα φάρμακα βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπον σωματικὰ ἀλλ' ὄχι ψυχικὰ. Ἡ Ἐκκλησία μας γι' αὐτὸ τὸ λόγο προσεύχεται καθημερινὰ νὰ μὴν εἶναι αἰφνίδιος ὁ θάνατος, ὥστε ἔστω καὶ στὸ τέλος διὰ τῆς ἀσθενείας νὰ προετοιμαστῆ κατὰλληλα ἡ ψυχὴ. Τελικὰ εἶναι ἓνα δῶρον καὶ μιὰ εὐκαιρία ποῦ χαρίζει ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἀσθενείας πρὸς τὴν ἀναχωρήσεως τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα πρὸς ἀνάλογη προετοιμασία.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ

Τὴν 29^η τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, ἑορτὴ τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐόρτασε τὰ ὀνομαστήριά του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Παῦλος. Μία ξεχωριστὴ ἡμέρα διὰ τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν, ὅταν ἐορτάζει ὁ ἐπίσκοπος μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἐορτάζει σύμπασα ἢ τοπικὴ Ἐκκλησία. Καὶ τοῦτο διότι οφείλουμε, κληρὸς καὶ λαός, εὐχαριστίες καὶ δοξολογίες εἰς τὸν τριαδικὸν Θεόν, γιὰτὶ ἀπὸ τῆς 26^{ης} Μαΐου τοῦ 2004, ὅτε ἐξελέγη, τῆς 29^{ης} Μαΐου τοῦ 2004, ὅτε ἐχειροτονήθη, καὶ τῆς 20^{ης} Ἰουνίου τοῦ 2004, ὅτε ἐνεθρονίσθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν μας Σερβίων καὶ Κοζάνης, ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία ἔχει Ἐπίσκοπον θεοσεβῆ, πληροῦμενον ἐκ φόβου Θεοῦ, λειτουργόν, οἰκονόμον τῶν μυστηρίων τῶν πνευματικῶν καὶ φορέα τῆς ἐνότητος τοῦ Εὐχαριστιακοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ ἓνα ἔτος διακονεῖ ὡς Πατέρας μὲ πνεῦμα ἀγάπης, θυσίας, προσφορᾶς καὶ ἐνότητος. Ἐπεσκέφθη σχεδὸν ὅλας τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία, ἐπιτελῶν τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ ἄλλας ἁγιαστικὰς πράξεις, ἀκούων δὲ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τοὺς προβληματισμοὺς ἐνὸς ἐκάστου τῶν αἰδεσιμωτάτων ἐφημερίων καὶ τοῦ λαοῦ, χαρίζων ἐν πολλοῖς «χαρὰν μεγάλην», διότι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν εἶχαν νὰ δοῦν ἐπίσκοπον νὰ τοὺς λειτουργῇ καὶ νὰ τοὺς ἀγιάζῃ ἐπὶ πολλὰ χρόνια. Θὰ λέγαμε, χωρὶς ὑπερβολές, ὅτι ὠργωσε κυριολεκτικὰ τὸ «γέωργιον» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, γενόμενος συνοδοιπόρος τῶν ἀδελφῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκες ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς, προσφέρων εἰς αὐτοὺς τὴν ἔμπρακτον στοργὴν του, ἀθόρυβα καὶ χωρὶς τυμπανοκρουσίες.

Ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Ἀρχιερατικὸ Συλλεῖ-
τουργο τοῦ ἐορτάζοντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ.
Παύλου, μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδωνος
καὶ Ἀτλάντας κ. Ἀλεξίου.

Μετὰ ἀπὸ ἓνα ἔτος παραμονῆς του εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, αἰσθάνεται ἤδη μόνιμος κάτοικος, ἀλλὰ καὶ συγγενὴς πρὸς τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαόν, ἀφοῦ ὅλοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὸ πλήρωμα, εἶναι δὲ δι' αὐτὸν καὶ μητέρα καὶ πατέρας καὶ ἀδελφοὶ του. Τιμᾶ, ἐκτιμᾶ καὶ σέβεται τὴν παρουσίαν καὶ ἐξουσίαν τῶν τοπικῶν ἀρχόντων, τὴν φιλότιμον διάθεσίν των διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου καὶ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐζήτησε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζητῇ τὴν συνδρομὴν ὄλων, ὥστε μέσα σὲ πνεῦμα συνεργασίας, ἀγάπης καὶ κατανοήσε-

ως νὰ προοδεύσῃ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία. Τὰς προσευχὰς ὄλων, ὥστε ὁ Κύριος νὰ τὸν στηρίξῃ, νὰ τοῦ δίδῃ δύναμιν, διάκρισιν καὶ φωτισμόν, ὥστε νὰ ἡγεῖται τοῦ λαοῦ του, σῶος, ἔντιμος, ὑγιὴς καὶ μακροήμερῶν πρὸς δόξαν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 28^{ης} Ἰουνίου, παραμονὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

μας, ἐψάλῃ Μέγας Πολυαρχιερατικὸς ἐσπερινὸς μετ' ἄρτοκλασίας, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ν. τοῦ Ἁγίου Νικολάου, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, συμπροσευχομένων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀτλάντας κ. Ἀλεξίου, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, καὶ τοῦ ἐορτάζοντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ὠμίλησεν ἐπικαίρως καὶ ηὐχήθη εἰς τὸν ἐορτάζοντα Μητροπολίτην μας, ἀπευθύνων ἐπίσης σύντομον λόγον καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀτλάντας, ποὺ διὰ πρώτην φοράν ἐπεσκέφθη τὴν Κοζάνην καὶ γνωρίζει τὸν Μητροπολίτην μας ἐκ τῆς ἀρίστης συνεργασίας ποὺ εἶχαν ὅταν ὁ Σεβασμιώτατος διηκόνει τὸν λαὸν τῆς Ἑλλη-

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΣ κ.κ. ΠΑΥΛΟΥ

νικῆς διασπορᾶς εἰς τὴν Ἀστόριαν τῶν Η.Π.Α.. Τέλος τοὺς προσλαλήσαντας εὐχαρίστησεν ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παῦλος δεόντως. Οἱ Ἀρχιερεῖς, καθὼς καὶ οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν κληρικοί, κατηυθύνθησαν μετὰ τὸ τέλος τῆς εἰς τὴν αἴθουσαν πολλαπλῶν χρήσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, ὅπου οἱ πατέρες τοῦ Ναοῦ καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐπίτροποι παρέθεσαν πλούσιον δείπνον εἰς αὐτούς.

Τὴν ἐπομένην, 29^{ην} Ἰουνίου, κυριώνυμον ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ν. τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιερατικὴ Πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Παύλου, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδωνος καὶ Ἀτλάντας κ. Ἀλεξίου.

Τὸν Θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, ἐνῶ εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπηύθυνεν λόγον εἰς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα ὁ Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης Ἀτλάντας κ. Ἀλέξιος, ἐκφράσας τὴν ἰδιαιτέραν χαρὰν του, διότι εὐρέθη εἰς τὴν Κοζάνην, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἠυχήθη εἰς τὸν Ἐπίσκοπόν μας νὰ ἔχη ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ποιμαντορικὴν του ἀποστολὴν εἰς τὴν Μακεδονικὴν πόλιν καὶ

Ἐσωτερινὸς ἅγιον Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου προεξάρχει ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας. Δίπλα ὁ Μητροπολίτης Ἀτλάντας κ. Ἀλέξιος.

Ὁ Σεβασμιώτατος δέχεται τὶς εὐχὰς Κλήρου καὶ λαοῦ στὸ ἱερό Ἐπισκοπεῖο.

καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμονος, μετὰ τῆς συνοδείας των καθὼς καὶ πανεπιστημιακοὺς διδασκάλους, οἱ ὅποιοι συμμετεῖχον εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῶν Ἑορταστικῶν Ἐργασιῶν ποὺ ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βεροίας καὶ ἦλθον νὰ εὐχηθοῦν τὰ Ἑορταστικὰ εἰς τὸν Σεβασμιωτάτον Μητροπολίτην μας.

περιφέρειαν τῆς Κοζάνης, ὅπου τὸν ἔστειλεν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Τέλος ὠμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ἐκφράσας τὰς εὐχαριστίας του εἰς τὰς πολιτικές, στρατιωτικές καὶ λοιπὰς ἀρχάς, ποὺ ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ καὶ Πολιούχου τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἁγίου Νικολάου τὴν ἑορτὴν του, καθὼς καὶ τὸν περιούσιον λαὸν ποὺ ἐκκλησιάσθη καὶ συνεόρτασεν μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἀρχῶν. Μετὰ τὸ πέραν τῆς Θείας Λειτουργίας ἐδέχθη τὰς εὐχὰς ὄλων εἰς τὸ Ἐπισκοπεῖον ἕως ἀργὰ τὸ βράδυ. Τὸ μεσημέρι παρέθεσε πλούσιον γεῦμα εἰς τὴν Νεραΐδαν, εἰς τὰς ἀρχάς, τοὺς συνεργάτας του, καθὼς καὶ πλειάδα ἐπισκόπων-ἀντιπροσώπων διαφόρων Πατριαρχείων, οἱ ὅποιοι ἦλθον εἰς τὴν πόλιν μας, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης

Πρωτ. Δημήτριος Χαρισίου

ΕΝΑΤΕΝΙΣΗ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ε'

3) Οί δύο λόγοι του Σταυρού. Η πράξις και θεωρία.

Όταν με την Χάρι του Θεού σταυρώνουμε την σάρκα, τὰ πάθη καὶ τὶς ἐπιθυμίες μετὰ τὴν τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τὴν βοήθεια τῆς σωματικῆς ἀσκήσεως καὶ ἀποφεύγουμε τὸν κοσμικὸ τρόπο ζωῆς, τότε λέμε ὅτι βιώνουμε τὸν πρῶτο λόγο τοῦ Σταυροῦ ποὺ λέγεται πράξις. Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται»¹.

Ἄν μετὰ τὴν Χάρι του Θεοῦ ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τὰ πάθη μας, τότε μποροῦμε νὰ βιώσουμε τὸν δεύτερο λόγο τοῦ Σταυροῦ ποὺ εἶναι ἡ θεωρία. Ἐδῶ πλέον δὲν ὑπάρχει πόλεμος λογισμῶν, ἐπεὶδὴ ἔχουν νεκρωθεῖ τὰ μέλη ἡμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, δηλαδὴ τὸ σαρκικὸ, τὸ κοσμικὸ φρόνημα. Μπορεῖ οἱ λογισμοὶ νὰ ἐπιτίθενται, ἀλλὰ εἶναι ἀνίσχυροί, διότι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται σὲ ἀδολεσχία μετὰ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ, μόνο ἐξωτερικὰ προσβάλλουν χωρὶς νὰ κάνουν ζημία. Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «κἀγὼ τῷ κόσμῳ»². Ἔχω σταυρωθεῖ γιὰ τὸν κόσμο.

Ὁ πρῶτος λόγος τοῦ Σταυροῦ, ἡ πράξις, γιὰ ἐκείνους ποὺ ἀγαποῦν τὸν Χριστὸ καὶ κάνουν μικρὸ ἀγῶνα, εἶναι καθημερινὸ βίωμα. Στὸν δεύτερο λόγο τοῦ Σταυροῦ, στὴν θεωρία, φθάνουν μετὰ τὴν Χάρι τοῦ ἁγίου Πνεύματος μόνο οἱ Ἅγιοι. Κάποιες φορές ὅμως, πρὸς καιρὸν καὶ ἀμυδρά, εὐδοκεῖ ὁ Θεὸς νὰ γευθοῦμε κι ἐμεῖς ποὺ ἀγωνιζόμεθα μικρὲς ἐμπειρίες πνευματικῆς θεωρίας, γιὰ νὰ παρηγορούμεθα στὸν καθημερινὸ μας ἀγῶνα καὶ νὰ ἔλθουμε σὲ φιλότιμο. Ὅχι μόνο νὰ μὴν τὰ παρατήσουμε, ἀλλὰ νὰ αὐξήσουμε τὴν προσπάθειά μας νὰ ἀνεβοῦμε κι

ἐμεῖς στὸν δεύτερο λόγο τοῦ Σταυροῦ. Ἡ εἰρήνη στὴν ψυχὴ, ὁ πόθος γιὰ προσευχὴ, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὰ δάκρυα τῆς εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ τὶς δωρεές Του, εἶναι κάποια γνωρίσματα τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Σταυροῦ. Ὑστερα

Ἱερομ. Γρηγορίου Γρηγοριάτη

ἀπὸ πολλὸν ἀγῶνα καὶ κόπο φθάνει ὁ ἀνθρώπος νὰ ἔχει μόνιμη τὴν θεωρία, πράγμα ποὺ τὸ ἔχουν καταφέρει πολλοί, ὁ χορὸς τῶν Ἁγίων μας μετὰ ἐπικεφαλῆς τὴν Κυρία Θεοτόκο.

Χρειάζεται ὅμως προσοχή, νὰ μὴ πλανηθεῖ κανεὶς, ἐπειδὴ γεύθηκε λίγο τὴν Χάρι του Θεοῦ, καί, πρὶν κάνει ἀγῶνα νὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη του, θέλει νὰ βρίσκεται στὴν θεωρία. Πέφτει στὸ ἴδιο λάθος μετὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά. Γιὰ παράδειγμα, δὲν μποροῦμε νὰ κλεινόμαστε στὸ δωμάτιο καὶ νὰ θέλουμε νὰ κάνουμε νοερὰ προσευχὴ, ὅταν προηγουμένως ἔχουμε ψυχραθεῖ μετὰ τὸ παιδί μας, τὸν ἄνδρα μας, τὸ γείτονά μας κ.λ.π.. Θὰ συμπλιωθοῦμε πρῶτα, καὶ μετὰ ἂν θέλει ὁ Θεὸς θὰ γευθοῦμε τὴ

Χάρι Του. Ἡ, μετὰ πρόφαση νὰ ἀσκηθοῦμε στὴ νοερὰ προσευχὴ, παραιτούμεθα ἀπὸ τὶς ὅποιες ὑποχρεώσεις μας στὸν πλησίον. Αὐτὸ εἶναι περισσότερο ὀκνηρία καὶ φιλαυτία παρὰ πνευματικὴ ἐργασία.

4) Οἱ τρεῖς Σταυροί.

Μιλήσαμε γιὰ τοὺς δύο λόγους τοῦ Σταυροῦ. Ἄς δοῦμε τώρα ἀναλυτικώτερα πῶς θὰ μπορέσουμε νὰ ἀνεβοῦμε σιγά-σιγά τοὺς τρεῖς Σταυροὺς μας, γιὰ νὰ καταλήξουμε στὴ θεωρία τοῦ Θεοῦ. Ὁ πρῶτος Σταυρὸς εἶναι ἡ φυγὴ ἀπὸ τὸν κόσμο, ὁ δεύτερος ἡ ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος καὶ ὁ τρίτος ἡ ἀποφυγὴ τῆς κενοδοξίας.

Σταυρὸς Α'.

Ἡ φυγὴ ἀπὸ τὸν κόσμο.

Στὴν πνευματικὴ ζωὴ, κόσμος δὲν σημαίνει τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι γύρω μας καὶ μετὰ τοὺς ὁποίους συναναστρεφόμεθα, Κόσμος σημαίνει τὸ ἁμαρτωλό, τὸ ἐγωϊστικὸ, τὸ κοσμικὸ φρόνημα, τὰ πάθη μας.

Ἐπομένως, φεύγω τὸν κόσμο σημαίνει ὅτι ἀποβάλλω τὸ κοσμικὸ φρόνημα, δὲν σημαίνει ἀπορρίπτω τὴν κτίση καὶ τὰ πρόσωπα. Ὅχι. Διότι ἔτσι ὑβρίζω τὸν Θεὸ καὶ δημιουργὸ ποὺ τὰ ἐπλασε. Ἀντιθέτως τὰ ἀγαπῶ ὅπως Ἐκεῖνος. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχουν φωλιάσει ἡ κακία καὶ τὰ πάθη στὴν κτίση καὶ τοὺς ἀνθρώπους, γι' αὐτὸ πολεμῶ, ἀποστρέφομαι, σταυρώνω τὴν ἐνέργεια τῆς κακίας καὶ ὄχι αὐτὰ τὰ ἴδια. Π.Χ. τὸ φαγητὸ εἶναι ἀναγκαῖο συστατικὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Δὲν τὸ ἀποστρέφομαι. Ἡ γαστριμαργία ὅμως εἶναι πάθος. Τὴν πολεμῶ. Προτιμῶ τὴν νηστεία. Ἡ

1. Γαλ. στ' 14

2. Γαλ. στ' 14

στέρησις τοῦ φαγητοῦ εἶναι Σταυρός.

Ἐπίσης, γιὰ νὰ σηκώσουμε τὸν Σταυρὸ μας δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ φύγουμε ὅλοι γιὰ τὴν ἔρημο καὶ στὰ μοναστήρια. Μοναστήρι εἶναι καὶ ἡ οἰκογένεια. Σημασία δὲν ἔχει ὁ τόπος ἀλλὰ ὁ τρόπος.

Ἔτσι, ὅταν καλούμεθα νὰ ἀνεβούμε τὸν πρῶτο Σταυρὸ, δηλαδή νὰ φύγουμε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἐννοοῦμε νὰ ἀποφύγουμε κάθε τι ποῦ στέκεται ἐμπόδιο γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Πῶς θὰ τὰ πολεμήσουμε τὰ πάθη; Ὁ καλλίτερος τρόπος εἶναι νὰ ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὶς αἰτίες ποῦ τὰ προκαλοῦν. Π.χ. Ἔχω πόλεμο σαρκικό; Δὲν ἀφήνω τὰ μάτια μου νὰ πλανῶνται ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ἡ σταματῶ νὰ βλέπω στὴν τηλεόραση προγράμματα ποῦ ἐρεθίζουν τὸ συγκεκριμένο πάθος. Συνάμα κάνω προσευχὴ νὰ μὲ λυτρώσει ἀπὸ τὸ πάθος ἢ δύναμις τοῦ Σταυρωθέντος Χριστοῦ. Μὲ παρόμοιο τρόπο ἀντιμετωπίζουμε καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα πάθη.

Σταυρὸς Β΄.

Ἡ ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος

Ὁ δεῦτερος Σταυρὸς, ἢ ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος, εἶναι ἀκόμη βαρύτερος, γιὰτὶ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὸν πυρῆνα τῆς προσωπικότητός μας. Ὅταν πάθη καὶ ἀδυναμίες ἀνακατεύονται μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς προσωπικότητός μας, τότε σχηματίζουμε ιδέες καὶ ἀντιλήψεις γύρω ἀπὸ τὴν Πίστη μας καὶ τὴ σωτηρία μας, οἱ ὁποῖες μπορεῖ νὰ ἀπέχουν ἄπαρασάγκας καὶ σταδίου ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Αὐτὲς οἱ ἀντιλήψεις μὲ τὸν καιρὸ παγιώνουν ἕνα φρόνημα, ἕνα θέλημα, τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι τοῦ Χριστοῦ, εἶναι τοῦ ἐγωισμοῦ μας καὶ γι' αὐτὸ δύσκολα ξεριζώνεται. Παρὰ ταῦτα γιὰ τὴν σωτηρία μας εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ξεριζωθεῖ.

Ἀκόμη ἄς γνωρίζουμε ὅτι ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος δὲν σημαίνει κατάργηση τοῦ θελήματός μας. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο

νὰ γίνει, διότι ἔτσι καταργεῖται τὸ πρόσωπο. Ἀλλὰ σημαίνει νὰ σταυρώσουμε τὸ ἀρρωστημένο φρόνημά μας, τὸ παραπονημένο θέλημά μας καὶ νὰ τὸ ἐναρμονίσουμε μὲ τὸ θέλημα τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ.

Νὰ προσθέσουμε ἀκόμη ὅτι, ἐπειδὴ κυρίως ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ φιλαυτία διαμορφώνουν τὸ ἀρρωστημένο θέλημά μας, χαρακτηριστικὰ γνωρίσματά του εἶναι ἡ αὐτοδικαίωσις καὶ ἡ ἐπιμονὴ στὴ γνώμη μας. Γι' αὐτὸ, ὅταν μᾶς ταπεινώνουν, νομίζουμε ὅτι καταλύεται ἡ ἐλευθερία μας.

Πῶς λοιπὸν θὰ σταυρώσουμε τὸ ἀρρωστημένο θέλημά μας;

Μὲ τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὑπακοὴ στοὺς Πνευματικούς μας. Ἄς ποῦμε κάποιον παράδειγμα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ μας, γιὰ νὰ γίνει πιὸ κατανοητό. Συμβαίνει π.χ. σ' ἕνα ζευγάρι νὰ προκύψει μιὰ διαφωνία γιὰ ἕνα θέμα. Ἐπειδὴ ὑπάρχουν τὰ πάθη, λέγει ὁ καθένας: “ἐγὼ ἔχω δίκαιο, κ' ἀφοῦ ἔχω δίκαιο γιὰτὶ νὰ ὑποχωρήσω; Ἄν ὑποχωρήσω θὰ συντριβεῖ ἡ ἐλευθερία μου. Ἄρα θὰ καταργηθεῖ ἡ προσωπικότητάς μου”. Καὶ ἡ κόντρα κρατᾷ καλά. Ἡ ἀντιπαράθεση φθεῖρει καὶ φυγαδεύει τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην, ὅποτε ἢ μεταξὺ τους κοινωνία μετατρέπεται σὲ κόλαση. Κι' ἂν ἐπιμένουν, φθάνουν σὲ σημεῖο νὰ διαλύσουν τὸ γάμο τους, νὰ ἀπορρίψουν δηλαδή τὸν Σταυρὸ τους.

Ἄν ὁμως ἔχουν ταπείνωση θέτουν τὸ θέμα στὴν κρίση τοῦ Πνευματικοῦ τους, ἔχοντας πλήρη ἐμπιστοσύνη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ τὸν φωτίσει. Ἐκ προοιμίου ἀποφασίζουν νὰ κόψουν τὸ θέλημά τους σὲ ὅ,τι τοὺς εἶπει ὁ Πνευματικὸς καὶ κάνουν ὑπακοή. Τότε ὁ Χριστὸς ἔρχεται, διαλύει τὰ σκοτάδια καὶ κατοικεῖ ὀλόκληρος ἀνάμεσά τους.

Καταλαβαίνουμε ὅλοι μας πόσο ἐπώδυνο εἶναι νὰ ταπεινωθῶμε. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Σταυρὸς τῆς ἐκκοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος θέλει ἀγώνα, θυσία, ἀγάπην, ταπείνωση καὶ ὑπακοή.

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 2

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μᾶζα καὶ ἀνώνυμο κοπάδι, ἀλλὰ κοινωνία προσώπων καὶ ἀδελφῶν, γνωστῶν μὲ τὰ ὀνόματά τους. Τίποτα δὲν εἶναι τόσο δικό μας καὶ τίποτε ἄλλο δὲν παίρνομε μαζί μας, φεύγοντας ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμον, παρὰ ὁ καθένας τὸ ὄνομά του. Καὶ τῶν “ζώντων” καὶ τῶν “κεκοιμημένων” τὰ ὀνόματα εἶναι γραμμένα στὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς μνημονεῖ μὲ τὰ ὀνόματά μας κάθε φορὰ, καθὼς καὶ τώρα στὴν Ἐκτενῇ Ἰκεσία. Αὐτὸ μᾶς φέρνει πολὺ κοντὰ καὶ μὲ τοὺς “ζῶντας” καὶ μὲ τοὺς “κεκοιμημένους”.

Ἡ θεία Λειτουργία εἶναι “μιὰ δυναμικὴ πράξις, ποῦ ἀγκαλιάζει τὸν ἄνθρωπον στὸ σύνολό του”, σὰν ψυχὴ δηλαδή καὶ σὰν σῶμα, “ποῦ τὸν ἀνυψώνει στὸν κόσμον τῶν ἀγγέλων, ποῦ τὸν συνάπτει μὲ τὸν κόσμον τῶν πνευμάτων καὶ τῶν δικαίων, ποῦ τὸν ἐνώνει μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ, ποῦ βρίσκονται ἀπὸ τὰ πέρατα ὡς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ποῦ τὸν ὀπλίζει μὲ πίστη, ἐλπίδα, ὑπομονή, δύναμη, αἰσιοδοξία, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, καὶ τὸν ἐξαπολύει στὸν κόσμον γεμάτον Πνεῦμα Θεοῦ”.

Τέλος εἶναι κρίμα καὶ μεγάλη ἁμαρτία ὅτι ἡ Ἐκτενῆς Ἰκεσία κινεῖται πιά νὰ μὴν ἀκούεται στὴ θεία Λειτουργία. Γιὰ συντομία διαβάζεται μυστικά, ὅταν ψάλλεται ὁ τρισάγιος ὕμνος. Καὶ ξαφνικὰ, μετὰ τὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα, ἀκούεται ἀσύνδετα καὶ ξεκρέμαστα ἢ ἐκφώνηση “Ὅπως ὑπὸ τοῦ κράτους σου...”. Θεωροῦμε ὅτι ἡ Ἐκτενῆς Ἰκεσία δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς θείας Λειτουργίας, ποῦ μποροῦν νὰ μεταθέτῶνται σὲ ἄλλη θέση τῆς ἀκολουθίας ἢ νὰ λέγωνται μυστικά. Ἐκτὸς ποῦ εἶναι ἀρχαιότατο στοιχεῖο τῆς θείας Λειτουργίας, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀντιπροσωπευτικὲς δεήσεις τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἀγκαλιάζουν ὅλο τὸ βίον καὶ τὴ ζωὴ τῶν πιστῶν. Ἀμήν.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Α'

Κατερίνας Πενιρτζή-Ζαχαράκη, Θεολόγου

Η θέση της γυναίκας στο σύγχρονο κόσμο, ή αναβάθμιση του ρόλου της, ή τεράστια συμβολή αλλά και ή αναγνώριση της σε κάθε τομέα της ζωής είναι από τις πιο θεαματικές αλλαγές που συνέβησαν. Αυτό σημαίνει καινούριους τρόπους ύπαρξης του άνδρα και της γυναίκας. Η γυναίκα αναλαμβάνει πια ρόλους που κάποτε άνηκαν αποκλειστικά στους άνδρες. Άποκτᾶ προοδευτικά την ισότητα προς αυτούς σε όλους τους τομείς δράσης και ευθυνών, στην οικογένεια, την πολιτική, την επιστήμη, την οικονομία, σ' όλη την κοινωνική ζωή.

Αυτή η καθημερινή αναγνώριση της ισότητας της γυναίκας δεν θα μπορούσε να μην απασχολήσει τη θεολογία της Ἐκκλησίας μας. Ἐνα πολύ επίκαιρο λοιπὸν θέμα πὸ συζητεῖται τὰ τελευταῖα χρόνια ἔντονα καὶ στὸ χῶρο τῆς ὀρθόδοξης Ἀνατολῆς εἶναι ἡ θέση καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν καὶ τῆς γυναίκας ἰδιαίτερα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Στὰ πλαίσια αὐτοῦ τοῦ προβληματισμοῦ θὰ θέλαμε νὰ ἐντάξουμε τὴν ἐξέταση τοῦ θεματός μας «ἡ γυναίκα στὴν Καινὴ Διαθήκη». Θὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, θὰ προχωρήσουμε στὴ στάση τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴ γυναίκα, ὅπως αὐτὴ περιγράφεται στὰ Εὐαγγέλια, γιὰ νὰ φτάσουμε στὴν κορύφωση τῆς καταξίωσής της στὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ὁ κύριος στόχος ἐκεῖνων πὸ κατηγοροῦν τὴν Ἐκκλησία ὅτι δίδαξε τὴν ὑποταγὴ τῆς γυναίκας στὸν ἄνδρα. Ἡ κατηγορία βασίζεται σὲ κάποια χωρία τῶν ἐπιστολῶν του, ἀπὸ τὰ ὁποῖα σὲ ἄλλα, μὲ μιὰ πρώτη ματιά, διακρίνεται μιὰ ὑποτίμηση τῆς γυναίκας, ὅπως π.χ. στὸ Α' Κορ. 11,3 «θέλω δὲ ὑμᾶς εἶδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστίν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ ὁ Θεός» καὶ πὸ κάτω «ἀνὴρ μὲν δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν». Θέλω νὰ ξέρετε δηλαδή, ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ κάθε ἀνδρα εἶναι ὁ Χριστὸς, κεφαλὴ τῆς γυναίκας εἶναι ὁ ἄνδρας καὶ κεφαλὴ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ

Θεός, καὶ ὁ ἄνδρας εἶναι εἰκόνα καὶ δόξα τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡ γυναίκα εἶναι δόξα τοῦ ἀνδρα. Στὸ Κολ. 3,18 «καὶ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ», οἱ γυναῖκες νὰ ὑποτάσσεσθε στοὺς ἄνδρες σας, ὅπως ταιριάζει σ' ἐκεῖνες πὸ πιστεύουν στὸν Κύριο. Στὸ Ἐφ. 5,23 «ὁ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτὸς ἐστὶ σωτὴρ τοῦ σώματος», ὁ ἄνδρας εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς γυναίκας, ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ἴδιος εἶναι σωτήρας τοῦ σώματος του, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας.

Σὲ ἄλλα χωρία τῶν ἐπιστολῶν διακρίνεται μιὰ ἀντίφαση, ὅπως ἐνῶ π.χ. στὴν πρὸς Κορινθίους κάνει συστάσεις γιὰ τὸ πῶς οἱ γυναῖκες πρέπει νὰ προσεύχονται, νὰ διδάσκουν, νὰ προφητεύουν στὴν Ἐκκλησία, λίγο πὸ κάτω στὴν ἴδια ἐπιστολὴ συνηθᾶ οἱ γυναῖκες νὰ σιωποῦν στὶς συνάξεις τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ πρόβλημα μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο δημιουργεῖται ὅταν τὰ χωρία αὐτὰ ἀποκοποῦν καὶ ἀπομονωθοῦν ἀπὸ τὴ συνάφεια τοῦ ὁράματος πὸ εἶχε ὁ Ἀπόστολος γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Τὴν Ἐκκλησία ὡς κοινωνία ὄλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅ ὁποῖοι διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μὲ τὸ βάπτισμα συνετάφησαν στὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ συμμετάσχουν καὶ στὴν Ἀνάστασή του.

Ὅσον ἀφορᾶ στὰ χωρία πὸ ἀναφέρθηκαν ἡ λέξη κεφαλὴ ἔχει θέση κλειδί πὸ ἐπιτρέπει στὸν Ἀπόστολο νὰ περνᾶ σὲ πολλὰ ἐπίπεδα προβληματισμοῦ. Ἐπίπεδα μὲ διάσταση κοινωνική, ἠθική, θεολογική, βιολογική, φιλοσοφική, ἐκκλησιαστικὴ καὶ οἰκουμενική, ὥστε νὰ πετυχαίνει μιὰ εὐρεία καὶ πολὺπλευρὴ διαπραγμάτευση στὸ θέμα του, πὸ εἶναι ἡ θέση τῶν δύο φύλων στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ τάξη στὴ λατρεία.

Ἡ λέξη ἔχει χριστολογικὸ περιεχόμενο καὶ παίρνει χρονικὴ καὶ ὄντολογικὴ σημασία. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ πρῶτος τῆς καινῆς κτίσης, αὐτῆς πὸ ἀρχίζει μὲ τὴν Ἀνάστασή του. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὅταν ἐρμηνεύει τὸ

στὶχο Α' Κορ. 11,3, πὸ προαναφέραμε γιὰ τὶς σχέσεις Χριστοῦ-Θεοῦ, δὲν δέχεται τὴν ἔννοια τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας γιὰ τὴ λέξη κεφαλὴ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος σέβεται τὸ δεδομένο περιβάλλον ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέρχονται οἱ χριστιανοί, ὅπου ἡ ὑποταγὴ τῆς γυναίκας στὸν ἄνδρα εἶναι αὐτονόητη σὰν βάση μιᾶς οἰκογενειακῆς τάξης, ἡ ὁποία μὲ τὴ σειρά τῆς στηρίζει τὴν τάξη τῆς κοινωνίας. Στὴ νοοτροπία αὐτὴ ὅμως τὸ Εὐαγγέλιο φέρνει ἕνα ριζικὸ καινούριο πνεῦμα, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος βιάζεται νὰ προσθέσει ὅτι τὸ «μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Ἐνας καὶ μόνος Σωτήρας ὑπάρχει γιὰ ὅλη τὴν Ἐκκλησία.

Ἔτσι οἱ ἀνθρωπολογικὲς σχέσεις τοῦ ἀνδρα καὶ τῆς γυναίκας παραλληλίζονται ἀναλογικὰ καὶ ἐντάσσονται στὴ νέα πραγματικότητα, πὸ δημιούργησε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμο. Ἀνάγονται ὅσο εἶναι δυνατόν στὶς ἀρχές πὸ προσφέρει ἡ σχέση Χριστοῦ καὶ Θεοῦ Πατέρα. Ὅπως ὁμοούσιος, ἰσότημος, συνἀναρχος εἶναι ὁ Υἱὸς πρὸς τὸν Πατέρα ἔτσι καὶ ἡ γυναίκα πρὸς τὸν ἄνδρα.

Ἡ λέξη κεφαλὴ ἐκφορτίζεται ἐντελῶς ἀπὸ τὴ σημασία τῆς ἐξουσίας καὶ προσλαμβάνει τὸ στοιχεῖο τῆς προσωπικῆς ἀγαπητικῆς ἀναφορᾶς, στὴν ὁποία θεμελιώνεται ἡ ἐνότητα καὶ ἡ σχέση ζωῆς. Ἡ γυναίκα στὴν προοπτικὴ αὐτὴ δὲν κατέχει κατώτερη καὶ ὑποτιμητικὴ θέση, ἀλλὰ σηκώνει τὸ βᾶρος ὅλης τῆς προσωπικῆς ἀγαπητικῆς κίνησης καὶ ἀναφορᾶς στὴ σχέση ζωῆς. Ὁ Εὐδοκίμωφ σχολιάζοντας τὴν Παύλεια θέση γιὰ τὴ γυναίκα λέει: «συνήθως παραγνωρίζεται ὅτι ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα εἶναι μὲν ἰσῆτοι ἀλλὰ ὄχι ὅμοιοι. Ἐχουν χαρίσματα πολὺ διαφορετικὰ».

* Ὁμιλία στὴν ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, πὸ ἔγινε στὶς 17 Μαΐου 2005, στὸν Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικάνορος Κοζάνης, πρὸς τιμὴν τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν κυριῶν τῶν Φιλοπόρων Ταμείων τῶν Ἐνοριῶν.

ΜΗΝΥΜΑ

τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου,
μὲ ἀφορμὴ τῆς συμπληρώσεως 60 ἐτῶν
ἀπὸ τῆ λήξε τῶ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου
(8 Μαΐου 1945-8 Μαΐου 2005)

Συμπληρώνονται στὶς 8 Μαΐου 2005, 60 χρόνια ἀπὸ τῆ λήξε τῶ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ἐνὸς πολέμου ποὺ κράτησε ἕξι ὀλόκληρα χρόνια (1939-1945) καὶ ποὺ ἔσπειρε στὴν ἀνθρωπότητα τὴν καταστροφὴ καὶ τὸν θάνατο. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτῆς τῆς ἀνάμεικτα χαρμόσυνης καὶ θλιβερῆς ἐπετείου θὰ ξαναγεννη-

θοῦν σὲ ὄλους μας αἰσθήματα δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὴν κατοχὴ καὶ τὴν καταπίεσιν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ αἰσθήματα πόνου, θλίψεως καὶ λύπης γιὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀθῶων θυμάτων ποὺ θυσιάστηκαν στὸ βωμὸ τοῦ αὐταρχισμοῦ, τῆς μισαλλοδοξίας, τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τοῦ ἄκρατου φανατισμοῦ.

Ἡ ἐνθύμησις τῆς ἐξηντάχρονης ἐπετείου ἀπὸ τῆ λήξε τῶ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ἀνακαλεῖ αὐτόματα ἢ καὶ ἀσυναίσθητα στὴ μνήμη μας τρομακτικὰ γεγονότα ποὺ διαπράχθηκαν καὶ τὰ ὁποῖα ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρώπιναν ἀξιοπρέπεια καὶ κάθε ἄλλο παρὰ τιμοῦν τὸν ἄνθρωπο ὡς ὑπέρτατη δημιουργία τοῦ Θεοῦ, πλασμένο «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Αὐτοῦ».

Θερμὴ καὶ ὀλοκάρδια ἀνέρχεται πρὸς τὸν Ἀναστάντα Κύριό μας ἢ προσευχὴ ὄλων μας τὶς μὲν ψυχὰς τῶν «ἀδίκῳ θανάτῳ τελειωθέντων» ἀδελφῶν μας νὰ ἀναπαύει μετὰ τῶν Δικαίων καὶ

Ἀγίων, τὶς δὲ ψυχὰς τῶν προκαλεσάντων, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, τὴν μεγάλη καταστροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ συγχωρήσει κατὰ τὸ μέγα Του ἔλεος.

Συγχρόνως ὁμως δοξάζουμε τὸν Πανοικτίρμονα Κύριό μας, διότι μέσα ἀπὸ τὴν στάχτη τῶν ἐρειπίων γεννήθηκαν νέες ιδέες καὶ ὁράματα καὶ οὐσιαστικὰ ἀναγεννήθη-

κε ἢ κατεστραμμένη Ἐυρώπη, μὲ τὴν ἰσχυρὴ θέλησιν καὶ ἀπόφασιν νὰ προχωρήσει πλέον ἐνωμένη καὶ δυνατὴ προσβλέποντας σὲ ἓνα μέλλον ποὺ θὰ διέπεται ἀπὸ τὴν εἰρήνην, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλληλοκατανόησιν καὶ τὴν πρόοδον ὄλων τῶν λαῶν τῆς, οἱ ὁποῖοι καλοῦνται νὰ διατηρήσουν τὴν ἰδιοπροσωπία τους καὶ τὴν προσήλωσίν τους στὶς κοινὰς ἀρχὰς ποὺ συνδέονται μὲ τὴν χριστιανικὴ τους πίστιν.

Στηριζόμενοι στὸν ἀψευδῆ προφητικὸ λόγον ὅτι «τὰ ἔθνη δὲν θὰ ὑψώσουν πλέον ξίφος ἐναντίον ἄλλου ἔθνους, οὔτε θὰ χρησιμοποιήσουν ξανά τὸν πόλεμον» (Ἡσ. 2,4) ἔχουμε τὴν ἐλπίδα ἂν ὄχι τὴ βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ αἱματοκυλισθεῖ ξανά ἢ ἀνθρωπότητα (τουλάχιστον σ' αὐτὸ τὸ βαθμὸ, διότι δυστυχῶς δὲν ἔχουν ποτὲ πάψει νὰ ὑφίστανται μεμονωμένες ἐστῖες πολέμου) ἀλλὰ θὰ ἐπικρατήσῃ ἢ εἰρήνη καὶ ἢ χαρὰ ποὺ κατ' ἐξοχὴν ἀναπηγάξουν ἀπὸ τὸ Κενὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας.

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟ

Ο ἄββας Εἰρηναῖος μᾶς διηγήθηκε.

Κάποιος γέροντας ποὺ ἔμενε στὴ Σκήτη τὸ βράδυ εἶδε τὸ διάβολο νὰ δίνει στοὺς μοναχοὺς σκαλιστήρια, καὶ λέγει στὸ διάβολο:

—Τὶ εἶναι αὐτά;

Ἐποκρίθηκε ὁ διάβολος:

—Δίνω στοὺς μοναχοὺς περισπασμὸ καὶ μὲ αὐτὸ γίνονται πιὸ ἀμελεῖς στὴ δοξολογία τοῦ Θεοῦ.

ΑΠΟ ΤΟ

ΣΥΝΑΞΑΡΙ

Ἰουνίου 30

Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι

Τιμῶ θεόπτας δώδεκα Χριστοῦ φίλους, ἥρωας «ἄνδρας...». Ἐτσι μιλεῖ ὁ Συναξαριστὴς γιὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ, τῶν ὁποίων ἢ Ἐκκλησία σήμερον (30 Ἰουνίου) ὄλων μαζί τιμᾷ τὴ μνήμη. Στὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια διαβάζομε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διάλεξε δώδεκα ἀπὸ τοὺς μαθητὰς του «οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε». Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα Ἀποστόλων εἶναι τὰ ἐξῆς: ὁ Σίμων ποὺ λέγεται καὶ Πέτρος καὶ ὁ ἀδελφὸς του ὁ Ἄνδρέας, ὁ Ἰάκωβος ὁ γιὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἰωάννης, ὁ Φίλιππος, ὁ Βαρθολομαῖος, ὁ Θωμᾶς, ὁ Ματθαῖος ὁ τελώνης, ὁ Ἰάκωβος ὁ γιὸς τοῦ Ἀλφαίου, ὁ Ἰούδας τοῦ Ἰακώβου, Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, ποὺ ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ καὶ ποὺ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν στὴ θέσιν του μῆκε ὁ Ματθαῖος. Οἱ δώδεκα αὐτοί, μὲ τὴ δύναμιν ποὺ τοὺς ὤπλισε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἀναδείχθηκαν στὸν κόσμον πραγματικὰ «ἥρωες ἄνδρες».

* † Ἐπισκόπου Διονυσίου Ψαριανοῦ, Μικροῦ Συναξαριστῆς

ΑΠΟ ΤΟ ΥΣΤΕΡΗΜΑ

ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ

Δωρεές πρὸς τὸ Τιάλειον Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Κοζάνης “Ἅγιος Παντελεήμων”, εἴτε χρηματικές, εἴτε σὲ εἶδη καὶ γεύματα, προσέφεραν εὐγενῶς:

α) Χρηματικές δωρεές:

♦ Αἰκ. Βλατῆ, 150 €, εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της, ἱατροῦ Νικολάου Βλατῆ.
♦ Πειραματικὸ Γυμνάσιο Κοζάνης 100 €.
♦ Ἰωάννης Πάλλας 100 €, εἰς μνήμην σεβαστῶν γονέων.
♦ Γεώργιος Γεωργιάδης 50 €.
♦ Καίτη, Γεώργιος, Μαίρη Δελαλιῆ 100 €, εἰς μνήμην σεβαστῶν γονέων.
♦ Ἀργύριος Ζιάμπας 60 €, εἰς μνήμην προσφιλῶν προσώπων.
♦ Δημήτριος, Ἀστρούλα Γιαπράκα 100 €, εἰς μνήμην ἀδελφῆς των Ὀλγας.
♦ Ἀλέξιος Κόμπος 60 €, εἰς μνήμην προσφιλῶν προσώπων.
♦ Ἀλεξάνδρα Τζήμκα 50 €, εἰς μνήμην Κώστα Βαϊνᾶ.
♦ Ἀδελφές Οὐρανία, Κική Παπαγιάννη 300 €, εἰς μνήμην προσφιλῶν ἀδελφῶν.
♦ Ἀφοί Κεχαΐδη Α.Ε.Ε. 1000 €.
♦ Εὐθυμία Τζουρά, Αἴγιο, 100 €.
♦ Αναστασία Πάμπα 50 €, εἰς μνήμην Γεωργίου Πάμπα.
♦ Εἰς μνήμην Βασιλείου Στεργίου, ἢ οικογένειά του 200 €.
♦ Ὁ Σύλλογος Ἰατρογυιάννης 150 €, εἰς μνήμην Εὐδοξίας Κοντακτῆ.
♦ Απόστολος, Ἄννα Παπαδημητρίου 50 €, εἰς μνήμην Εὐδοξίας Κοντακτῆ.
♦ Εἰς μνήμην Γεωργίου Μέλλιου ἢ οικογένειά του 150 €.
♦ Μιμῆ Παπαδέλη-Παπαδημητρίου 100 €, εἰς μνήμην Ρίχης Τζήμκα.
♦ Ὁ Σύλλογος Δικαστικῶν Ὑπαλλήλων Κοζάνης 50 €, εἰς μνήμην δικηγόρου Εὐσταθίου Ζτούπα.
♦ Ἰ.Ν. Πέτρου καὶ Παύλου Ἰμέρων 30 €.
♦ Χρήστος Τσιόκανος 100 €, εἰς μνήμην προσφιλῶν προσώπων.
♦ Ἰ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ροδίτη 50 €, εἰς μνήμην Ἀναστασίας Ξυλοφόρου.
♦ Δημήτριος Ξυλοφόρος 50 €, εἰς μνήμην Ἀναστασίας Ξυλοφόρου.
♦ Βασιλικὴ Κύργια 50 €, εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της Βασιλείου.
♦ Ἀνώνυμοι 1170 €.

β) Προσφορά γεύματος:

Φιλόπρωχο Ταμεῖο Ἰ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Βελβενδοῦ.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Κοζάνης.
♦ Οὐρανία, Κική Παπαγιάννη εἰς μνήμην

προσφιλῶν ἀδελφῶν.
♦ Ἀλεξάνδρα Τζήμκα εἰς μνήμην ἀγαπητῆς της ἀδελφῆς Ρίχης στὶς 14-6-05.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Δημητρίου εἰς μνήμην Εὐδοξίας Κοντακτῆ.
♦ Εὐρυδίκη Στεργίου εἰς μνήμην τοῦ ἀγαπημένου συζύγου της Ἀντωνίου.
♦ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἑξωκκλησίου Προφήτου Ἡλιοῦ Κοζάνης.
♦ Εἰς μνήμην Κων/νου Κυράνου ἢ οικογένειά του.
♦ Ἑλένη Λιάπη εἰς μνήμην του συζύγου της Κων/νου.
♦ Μαρία Λαμπρινοῦ εἰς μνήμην Λάμπρου Λαμπρινοῦ.
♦ Ἀνώνυμος ἀπὸ Κομνηνὰ Πτολ/δος.
♦ Ε.Β.Ε. Κοζάνης στὶς 22-5-05.
♦ κα Δελγιάννη.
♦ Ὁ Σύλλογος Παλαιῶν Προσκόπων Κοζάνης στὶς 5-6-05.
♦ Ἀνώνυμοι 5 γεύματα.

γ) Προσφορά εἰδῶν:

♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης, 780 αὐγά, 75 κ λάδι.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Παρασκευῆς Κοζάνης, 17 κ λάδι, 2 πακ. Pampers, 8 κ φέτα.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Νικάνορος, πίτες, ἀναψυκτικά, χυμούς.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Κλείτους, 20 κ γάλα, 30 σακ. πιπεριές, 15 σακ. κολοκυθάκια.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Πολυμύλου, 420 κ πατάτες, 20 κ κρεμύδια.
♦ Ἰ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ν. Χαραυγῆς, 200 αὐγά, 1 κούτα γλυκίσματα.
♦ Ἰ.Ν. Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Βαθυλάκου, 20 κ ζυμαρικά, 1 κούτα γάλα.
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης Μαυροδενδρίου, 27 κ λάδι.
♦ Ἐνορίες Ἰ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ροδίτη, Ἀγ. Γεωργίου Μεσσιανῆς, 100 αὐγά, φροῦτα, τσουρέκια, γιαούρτι, καφές.
♦ Carrefour Μαρινόπουλος, 57 κ ἀπορροπαντικά, 10 κ λάδι.
♦ Ἀ Σῶμα Στρατοῦ, 25 κ λάδι 15 κ ζυμαρικά, 8 κ ζάχαρη, 30 κούτια γάλα, 50 κονσέρβες.
♦ Super Market Φίλος, 100 κ λάδι.
♦ Ἰ.Ν. Προφήτου Ἡλιοῦ Κοιλιάδος, 170 αὐγά.
♦ Φοῦρνος Κ. Κορχᾶ, 1 κιβ. πίτες, 6 κ ψωμί, 12 τσουρέκια.
♦ Φοῦρνος Ἰωάννης Παπαϊωάννου, 40 σταφιδοψω-

μα, 10 τσουρέκια.
♦ Γραφεῖο Τελετῶν-Μνημοσύνων Κ. Τριανταφυλλίδη, Ἡλ. Σιαφάρα, 50 τσουρέκια, 40 ψωμάκια, σοκολατάκια.
♦ Κατηχήτρια καὶ κατηχούμενες Καρυδίτσας, 5 πακ. Pampers, 11 πετσέτες, 2 κούτ. Κρουασάν, 14 κ φροῦτα, 29 κούτ. χυμούς, φρυγανιές, μπισκότα, χαρτί ὑγείας, χαρτί κουζίνας, χαρτοπετσέτες.
♦ Γεωργιάδης Χαράλαμπος, Ἀκρινή, 145 αὐγά, 3 πετσέτες.
♦ Τάσα Τσιφτῆ, 5 ταψιά γλυκό.
♦ Κεσόγλου Ὀλγα, 2 κιβ τσουρέκια, 2 κιβ βουτήματα.
♦ Ἀστέριος Φαρμάκης, 70 γιαούρτια, 1 δοχεῖο τυρί.
♦ Συμέλα Κουκλίδου, Εἰρήνη Τσανακτσίδου, Παρθένα Τόγκου, 70 κρουασάν, 70 σοκολάτες, 70 αὐγά, 70 λεμονάδες.
♦ Παῦλος Παπαδόπουλος, 2 κιβ. χυμούς, 60 τσουρέκια.
♦ Ὀλγα Κεσόγλου, 4 κ βουτήματα.
♦ Καίτη Κουσιδου, βουτήματα.
♦ Κων/νος Παπαδόπουλος, 2 τελάρα κερράσια.
♦ Κατερίνα Γιώτα, 1 ταψί πίτα, 50 χυμούς, 2 καρπούζια, 4 πεπόνια.
♦ Μαρία Παρασκευοπούλου, 4 σακούλες κερράσια.
♦ Αναστασία Βλάχου, ψωμάκια, σοκολατάκια.
♦ κ. Κωτούλας, 9 τελάρα φάρια.
♦ κα Βέζου, μπισκότα, καραμέλες.
♦ κα Βαρδάκα, μπανάνες, κα Πόπη, τσουρέκια.
♦ Οἰκ. Λάτσκου, εἰς μνήμην Ἐμμανουὴλ Λάτσκου, ψωμάκια, κέικ, σοκολατάκια, καφές.
♦ Ἀνώνυμοι, 100 κ ἄλευρι, 3 κ καφές, λουκούμια, ψωμάκια, κέικ, χαλβάς, κουλουράκια, μπισκότα, τσουρέκια, πιπεριές, μαρούλια, καρότα.
Ἐπίσης εὐχαριστοῦμε καὶ τοὺς:
♦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Νικολάου Κοζάνης γιὰ τὸ ἐπαγγελματικὸ πλυντήριο πιάτων ποὺ μᾶς δώρισαν.
♦ Τὸ Σύλλογο Κομμωτῶν Κομμωτριῶν Κοζάνης, ὁ ὁποῖος προσφέρθηκε νὰ κουρέψει δωρεάν τὶς γιαγάδες καὶ τοὺς παποῦδες στὶς 22-6-05.
Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις εὐχαριστεῖ θερμὰ τοὺς δωρητῆς καὶ εὐχεται τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἀντιδωρεὰ καὶ εὐλογία.

ΤΙΑΛΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ

“Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ”

Θυμηθεῖτε ἄγιοι ἀδελφοί καὶ ἀναγνώστες τοῦ “Λειωναρίου” τὸ Γηροκομεῖο μας καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ φιλοξενοῦνται καὶ περιθάλπονται ἐκεῖ.

Ἡ ἀνθρωπιά φαίνεται καὶ στὴ χαρὰ καὶ στὴ λύπη, ὅταν μαζί μὲ τὶς ἄλλες κοινωνικῆς μας προσφορῆς ἐνθυμούμαστε καὶ ἀδελφούς, ποὺ διανύουν μιὰ ἡλικία μοναξιάς καὶ οικογενειακῆς στέρησης.

Ἡ ἐνθύμησή σας θὰ τοὺς δώσει χαρὰ καὶ θαλπωρῆ.

ΠΑΝΔΗΜΗ ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΖΙΔΑΝΙΟΥ

Όπως κάθε χρόνο μεταφέρθηκε και έφετος ἡ ἱερὴ εἰκόνα τῆς Ἐλεούσας καὶ Παντάνασσας Παναγίας ἢ Ζιδανιώτισσας ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ζιδανίου στὴν πόλη τῆς Κοζάνης, τὸ ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς τῆς Διακαινίσιμης ἑβδομάδας. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἢ μεταφορὰ ἔγινε μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα. Τὴν Ἱ. Μονὴ τὴν κατέκλυσαν προσκυνηταὶ, οἱ ὁποῖοι ἔφθασαν ἐκεῖ μὲ λεωφορεῖα καὶ ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παῦλος ἀνέπεμψε εἰδικὴ δέση καὶ στὴ συνέχεια παρέλαβε τὴν ἱερὴ Εἰκόνα γιὰ νὰ τὴν μεταφέρει μὲ τὴ συνοδεία στρατιωτικῶν ὀχημάτων καὶ ἀστυνομικῆς φρουρᾶς στὴν πόλη τῆς Κοζάνης.

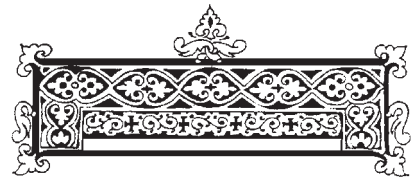
Προγραμματίστηκαν καὶ ἔγιναν πέντε στάσεις στὰ χωριὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα διέρχεται ὁ δρόμος ποὺ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ Ζιδανίου στὴν πόλη τῆς Κοζάνης. Στὴν Αἰανή, στὴν Κερασιά, στὴ Λευκοπηγή, στὸ Πρωτοχώρι καὶ στὴ Λευκόβρουση οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ συγκεντρώθηκαν διαδοχικὰ γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὴν ἁγία Εἰκόνα, νὰ παρακολουθήσουν τὴν εἰδικὴ δέση ποὺ ἀνέπεμπε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, νὰ τὴν προσκυνήσουν καὶ νὰ τὴν προπέμψουν γιὰ τὸν ἐπόμενον σταθμὸ.

Πλήθος κόσμου ἀνέμενε τὴν θαυματουργὴ εἰκόνα στὸν Ἱ. Ναὸ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, ὅπου ἔγινε ἡ ἐπίσημη ὑποδοχὴ καὶ ἀκολούθησε ἡ τέλεση τοῦ Ἑσπερινοῦ μὲ κα-

τάλληλο καὶ ἐπίκαιρο θεῖο κήρυγμα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ ἔγινε ἡ καθιερωμένη πάνδημη λιτάνευση τῆς Ἱ. Εἰκόνας, ἡ ὁποία ξεκίνησε μὲ τὸν Ἑσπερινὸ στὸν Ἱ.Ν. Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ.κ. Ἰωὴλ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ.κ. Μελίτωνος. Μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑσπερινοῦ ἡ Ἱ. Εἰκόνα λιτανεύθηκε στοὺς δρόμους τῆς πόλεως μὲ τὴν ἀκολουθία τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς, τῆς φιλαρμονικῆς ὀρχήστρας τοῦ Δήμου Κοζάνης Πανδώρας, πολλῶν ἱερέων καὶ πλήθος κόσμου, γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅπου καὶ τελέσθηκε τὸ ὑπόλοιπο τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ἐπὶ ὥρα πολλὴ στὴ συνέχεια οἱ πιστοὶ προσκυνοῦσαν τὴν Ἱ. Εἰκόνα καὶ ζητοῦσαν τὶς πρεσβεῖες τῆς πρὸς τὸν Πανάγαθο Θεό.

Ἄσολυτίκιον Ἁγίου Νικολάου
γιὰ τὴν πόλη τῆς Κοζάνης.

Μετὰ ἀπὸ παράκληση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Ἰωὴλ, γνωστὸς γιὰ τὶς ὑμνογραφικὰς τοῦ ἱκανότητες, συνέθεσε ἕνα νέο ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, γιὰ τὴ θαυματουργικὴ προστασία τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Κοζάνης ἀπὸ τὸν Ἅγιο κατὰ τὴ δοκιμασία τοῦ σεισμοῦ. Τὸ ἀπολυτίκιον ψάλλεται στὴ Θεία Λειτουργία σ' ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς πόλεως.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης

Τῆς Κοζάνης τὴν πόλιν ἐκ πολλῶν περιστάσεων καὶ δεινῶν ἐρρῶσω, παμμάκαρ Ἱεράρχα Νικόλαε, καὶ ὠφθης τῷ λαῷ σου θαυμάστως, ὡς ἄγγελος Κυρίου τοῦ Θεοῦ· διὰ τοῦτο ὡς προστάτιν στερρόν γεραίρομεν κραυγάζοντες· Δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ θαυμαστώσαντι· Δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα.

ἈΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

Ἦλθαν κάποτε γέροντες ἑπρὸς τὸν ἄββᾶ Ἀρσένιο καὶ πολὺ παρεκάλεσαν νὰ τὸν συναντήσουν. Κι' αὐτὸς τοὺς ἀνοιξε καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς πεῖ λόγο γιὰ τοὺς ἡσυχαστὰς ποὺ δὲν δέχονται κανένα. Τοὺς λέγει ὁ γέροντας:

— Ὅταν ἕνα κορίτσι εἶναι στὸ σπίτι τοῦ πατέρα τῆς, πολλοὶ θέλουν νὰ τὴν μνηστευθοῦν· ὅταν ὅμως πάρει ἄνδρα, δὲν ἀρέσει σ' ὅλους· ἄλλοι τὴν περιφρονοῦν, ἄλλοι τὴν ἐπαινοῦν, καὶ δὲν βρῖσκει τόση ἐκτίμηση ὅπως προηγουμένως, ὅταν ἦταν κρυμμένη. Ἔτσι καὶ ἡ ἀρετὴ ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ κοινοποιεῖται δὲν μπορεῖ νὰ ἀρέσει σ' ὅλους.

ΧΡΟΝΙΚΑ ♦ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ♦ ΣΧΟΛΙΑ

2005

ΜΑΪΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ

Λειτουργική Διακονία:

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος, κατὰ τὸ δίμηνο Μαΐου - Ἰουνίου 2005, χοροστάτησε, λειτούργησε ἢ ὠμίλησε εἰς τοὺς κάτωθι Ἱ. Ναοὺς:

**Χειροτονία εἰς πρεσβύτερον
τοῦ διακόνου Νικολάου Κανταρτζή.**

Προδρόμου Βαζελώνος (25/6), Ἄγ. Γεωργίου Μελισσιών (26/6), Καθεδρικόν Ἄγ. Νικολάου (28, 29/6), παρεκκλ. Ἄγ. Ἀποστόλων Στρατοπέδου Μαυροδενδρίου (30/6).

- ♦ Ὁ Σεβασμιώτατος, ἐπίσης ἐτέλεσε τὸν ἁγιασμόν θεμελιώσεως τοῦ ἐξωκλ. τοῦ Ἄγ. Θωμᾶ εἰς τὸ Βελβενδό (5/6), τὸν ἁγιασμόν ἐγκαινίων τοῦ καταστήματος ἐπίπλων Life Κοζάνης (11/6), τοὺς γάμους τῶν Ἰω. Κύρου καὶ Ἀλεξάνδρας Πατσιούρα, εἰς τὸν Ἱ.Ν. Ἄγ. Νικολάου Κρόκου (12/6),
- ♦ προήδρευσε τῆς Ἱερ. Συνάξεως τῶν Ἐφημερίων τῆς καθ ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως εἰς τὸν Ἱ. Ν. Ἄγ. Παρασκευῆς Κοζάνης (14/6).

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ:

Ὁ Σεβασμιώτατος κ. Παῦλος:

- ♦ ἐπεσκέφθη καὶ ἀντήλλαξε εὐχὰς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα εἰς τὰ: Ἀ΄ Σ. Στρατοῦ (1/5), Τιάλειον Ἐκκλησιαστικόν Γηροκομεῖον (3/5), Κ.Α.Π.Η. Δ. Κοζάνης (4/5),
- ♦ συμμετεῖχεν εἰς τὰς πανηγυρικές - λατρευτικές ἐκδηλώσεις: τοῦ Ἱ. Ν. Ἄγ. Ἀχιλλίου Λαρίσης (15/5), τῆς Ἱ. Μονῆς Ἄγ. Τριάδος Σπαρμού Ὀλύμπου (20/6),
- ♦ συλλειτουργήσεν μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Βεροίας κ. Παντελεήμονος καὶ Σταυροπηγίου κ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὸν Ἱ. Ν. Ἄπ. Πέτρου & Παύλου Βεροίας (29/5),
- ♦ ἐπεσκέφθη τὸν ἑορτάζοντα Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα (10/6),
- ♦ ἐδέχθη εἰς τὸ Ἱ. Ἐπισκοπεῖον τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ὑψιπουργοῦ Ἐργασίας κ. Γερ. Γιακουμάτου (14/5), τοῦ Βουλευτοῦ Βεροίας κ. Χαλκίδη (3/6), τοῦ Προξένου τῆς Οὐκρανίας κ. Vladimir Skurov (21/6),

**Λιτάνευση ἱερῶν λειψάνων – Ἐγκαίνια
Ἱ. Ν. Τιμίου προδρόμου Ρυμνίου.**

- ♦ παρέστη εἰς τὴν τελετὴν ὁρκωμοσίας νεοσυλλέκτων εἰς τὸ Στρατόπεδον Μαυροδενδρίου (27/5), ἐπεσκέφθη τὴν Διοίκησιν τοῦ Λ.Κ.Π./Δ.Ε.Η. Πτολεμαΐδος (7/6), παρεκάθησε εἰς τὸν δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Προέδρου τῆς «Τραπεζῆς Πειραιῶς» κ. Μ. Σάλλα (9/6),
- ♦ παρακολούθησε τὰς ἐκδηλώσεις: τοῦ Σουλ. Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως (26/5), τὴν τελετὴν πρὸς τιμὴν τοῦ π. Γ. Δράγνα εἰς τὸ Ἄριστ. Πανεπιστήμιον Θεσ/νίκης (3/5), τὴν παρουσίαν βιβλίου τοῦ κ. Στρ. Ἡλιαδέλη «Μακεδόνες Ἀπόδημοι σὴ Μεσευρώπη...» εἰς τὴν Αἴθ. Τέχνης Κοζάνης (22/6),
- ♦ συμμετεῖχεν εἰς τὴν ἔκτακτὴν Συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (27/6).

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝ
ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΟΖΑΝΙΤΑΣ.

Εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Πλάκας Ἀθηνῶν ἐτέλεσε Θεῖαν Λειτουργίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων & Κοζάνης κ. Παῦλος κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Συνδ. Κοζανιτῶν Ἀθηνῶν «Ο ΛΑΣΣΑΝΗΣ» καὶ παρουσίᾳ μελῶν τῶν Συλλόγων Σερβιωτῶν καὶ Βελβεντινῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος, συλλειτουργῶν μετὰ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν κ. Χριστοφόρου Ἀγγελόπουλου (ἐκ Σερβίων καταγόμενου), Νεκταρίου Παπαζαφειρόπουλου, Βαρθολομαίου Ἀντωνίου ♦ Τριανταφυλλίδη (ἐφημέριον τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ) καὶ τοῦ Ἀρχidiaκόνου Ἀμβροσίου Σταμπλιάκα, προσευχήθη διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις διαβιούντας Κοζανίτας, Σερβιώτας καὶ Βελβενδινούς, ὑπὲρ ὑγείας, προόδου καὶ εὐημερίας αὐτῶν.